

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

HOLGER DRACHMANN PÅ 60-ÅRS DAGEN, OMGIFVEN AF SINA JUBILEUMSGÅFVOR. FOTO FÖR IDUN AF A. ROLSTAD, KJÖBENHAVN.

HOS DRACHMANN PÅ SKAGEN.

JAG KOMMER just nu från ett litet besök hemma hos Drachmann i hans våning i hans födelsestad Köpenhamn. Jag såg rummen, från hvilka man ser en glimt af Östersjön, fyllda af blomsterkorgar och konstnärligt dyrbara skänker, jag såg den tafla af Agnes Slott-Möller, "Rid-daren och jungfrun", som Danmarks kvinnor gifvit diktaren till tack för allt vackert han skrivit om dem, och i går såg jag Danmarks ungdom hylla honom framför rådhuset, med ett bål af kastade, brinnande facklor, liksom jag i förrgår såg samma ungdom spänna hästarna från vagnen och under jubel draga honom bort från teatern.

Men det är icke denne Holger Drachmann i festens glänsande belysning, klädd i frack och kommandörskors, som gjort det djupaste intrycket på mig. Nej, det var Skagens Drachmann i kavaj och storstöflar, med pipan i mun och den bredskyggade slokhatten på det hvita hufvudet, som vann mitt hjärta för alltid — han hade för resten genom sin diktning tagit det med storm redan långt förut.

Aldrig glömmet jag den klara, gyllene septemberdag, då tåget på den smalspåriga banan från Fredrikshavn körde in på Skagens obetydliga lilla station.

Drachmann hade telegraferat och bedt mig komma, och där stod han nu väntande, rak i ryggen och kungligt hög, stödd på den bastanta käpp, som han en gång i sin ungdom fått af Garibaldi. Allt hvad jag känt för denne min

ungdoms afhållne diktare sammanträngdes i denna stund till en skälfvande varm känsla. Och i nästa ögonblick låg jag i hans famn.

— Du, Daniel, sade han med sin djupa stämma — dröjande på orden som han brukar — jag känner dig godt. Välkommen till Skagen!

Och det blef oförgätliga dagar.

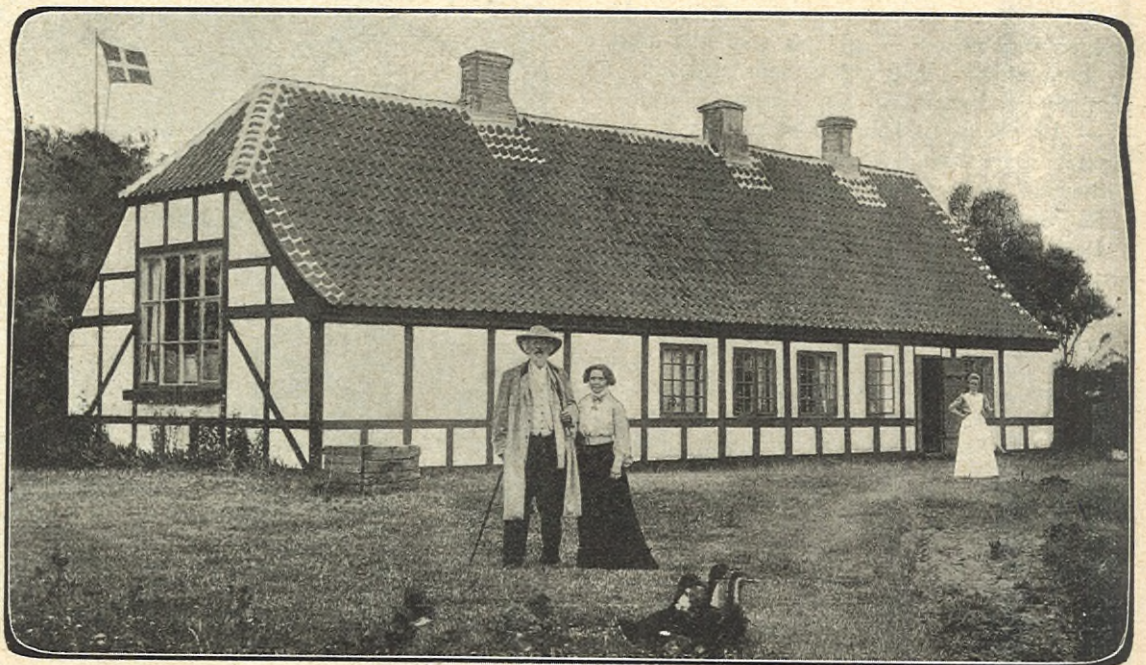
"Der er — och det er Sagen —
hvad Tiden saa blir till —
der er en "Sjæl" i Skagen,
som aldrig ældes vill."

Så sjunger Drachmann. Och det är just denna "själ", som gör, att när man andas i denna blågyllene luft, dricker man också evig ungdom.

Det var ju långt lidet fram i september, och ändå var det full sommar. I alarna utanför mitt fönster på det lilla glada Bröndums hotell förde stararna samma melodiska oväsen som på våren, och de lyste rödbruna i september-solen på de brutna takens hvitstrukna ryggåsar. Och den sammetslena sanden var ännu så ljum, att man kunde ligga och soltorka sig i den, efter det man tumlat om i hafsgroena vågor — ett bad så friskt, att man tyckte det skulle kunna tvätta en ren från all synd. Och i det fallet behöfver jag mycket vatten!

— Det är hafvet, som gör människan fri, brukade Drachmann säga. Och fri — det är just hvad man känner sig på Skagen, åtminstone nu, när alla badgäster voro bortdragna och det endast var artister och några musikaliska ungdomar, som befokade de små husen.

Drachmann själf hade redan brutit upp från sin villa Pax. Hans unga hustru — fru Soffi — hade rest till Paris för att skaffa sig toiletter till alla de festligheter, som väntade — och då brydde sig skalden inte om att hålla något hushåll. Han bodde och åt på Skagens egendomligt stämningsfulla hotell — med en matsal endast smyckad af gallionsbilder från strandade fartyg — men han diktade och läste korrektur vid sitt eget väldiga skrifbord i det tysta arbetsrummet på villa Pax.

DRACHMANN MED FRU UTANFÖR VILLA PAX PÅ SKAGEN.

HOLGER DRACHMANN VID SITT ARBETSBORD I VILLA PAX.

Och hvilken järnhälsa och hvilken arbetsflit besitter icke den evigt unge Holger Drachmann! "Han har sin ålderdom redan bakom sig", har Georg Brandes en gång yttrat. Och det är sant. Både hans andliga och kroppsliga vigör äro beundransvärda. Det kunde nog gå hett till om kvällarna på Skagens hotell, där gallionsbilderna skymtade fram som jättespöken i eldskenet och tobaksröken, men tidigt om mornarna var Drachmann redan i arbete, och det var minst ett par dikter, som sprungo fullfärdiga ur hans hjärna, endast den korta tid jag var på Skagen.

— Det är luften, du, — sa' Drachmann. — Det är denna vidunderliga luft — hvarken rhenskt eller champagne biter på en. Och rytmen kommer böljande in med Västerhavet. För öfrigt — tillade han skrattande — hvad behöfs det för att dikta? — jo, en Digter — en Landevej — en Kro — og en Kvinde. Fremfor allt maaske en Kvinde.

Och i det stycket voro vi eniga.

I Drachmanns diktarhem på Skagen var jag en enda gång. Men denna enda gång står etsad in i mitt minne.

Jag hade bedt Drachmann om några fotografier just för denna tidningsräkning. Men Holger Drachmann — glömsk som alla diktare — kom aldrig i håg att ta dem med sig. Så påminte jag honom till sist därom.

— Vi gå direkt hem till villa Pax, så skall jag leta fram dem. Men du får förlåta, att allt därhemma är upp- och nedvändt.

Så gingo vi.

Det var en härlig septemberafton. Havet brusade helt sakta, fyren kastade med vissa mellanrum sitt hvita blänkljus öfver Skagen. Och stjärnorna tindrade i den mattblåa rymden —

Så nådde vi fram till det egendomliga, låga huset med dess stora atelierfönster, öfver hvilket på den hvita listen står präntadt *Villa Pax* i rött.

Drachmann tog ur sin långa, gråa sommarrock fram nyckeln och öppnade grinden till trädgården.

Vi stodo inne i en lund af alar, som susade helt sällsamt för aftonbrisen. Lågt på himlafästet lyste månskaran som en krokig turkisk knif. Och stora solrosor vaggade och blänkte helt trolskt inne i alarnas skugga.

Drachmann vred nu nyckeln i låset, och vi stodo inne i de tysta, mörka rummen, där man mera anade än kunde se, hur allting tog sig ut. Stora dukar skymtade på väggarna i atelieren, och väldiga vingar bredde sig som skuggor ut under taket.

Efter långt letande fick så Drachmann tag i ett ljus och tändstickor.

Vingarna tillhörde en hafsörn, dukarna voro marinstycken, och ett jätteskrifbord, höljdt af papper och böcker, stod under atelierfönstret. Och här vid detta ensamt brinnande ljus, med det stora rummet fylldt af skuggor och en silfverhvit stjärna blickande in genom fönstret, berättade Drachmann, eller rättare sagdt, drömde han om sitt lif och talade i stilla, dämpade tonfall. Det var livets äfventyr — diktarens och mannens — han berättade mig, tills ljuset var nära att brinna ner och alarna där ute började

att brusa starkare, som smittades de af den lidelse, som strömmade fram ur diktarens sällsamt färgade ord.

Och så gingo vi till sist, tystare än vi kommit.

Men jag tackade det annars så njugga ödet för denna rika stund i mitt fattiga lif.

Drachmann tar inte, men han *ger* — det är hans storhet som människa och diktare.

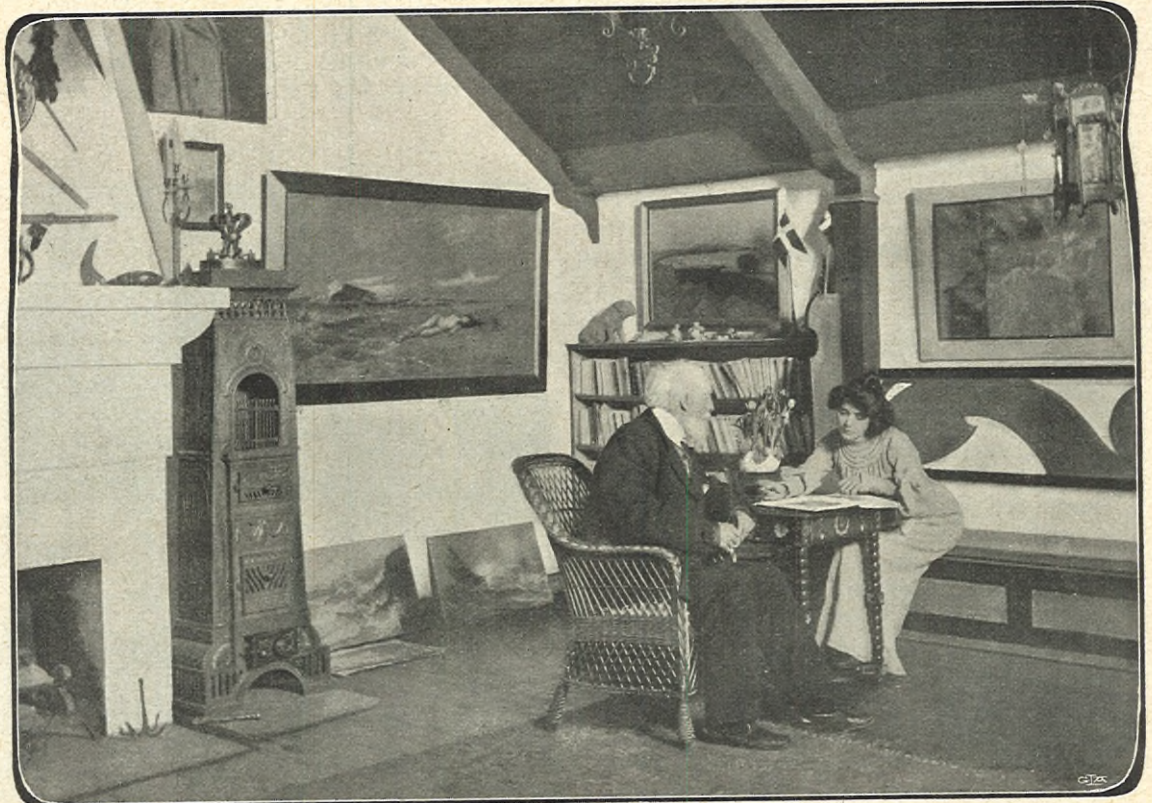
Kjöbenhavn den 9 okt.

DANIEL FALLSTRÖM.

VÅR FÖRSTA FATTIGVÅRDSKONGRESS.

FÖR DEN, SOM haft något att göra med nödställda, sjuka eller på annat sätt hjälpbehövande ur folkets djupa led — det må vara invånarna i de små stugorna i byar och bygder eller i bruks- och fabriksamhälle- nas arbetarebostäder eller i städernas fattigkvarter med deras öfverbefolkade hyreskaserner — står det som en ofta upprepad erfarenhet, hur ordet "fattigvården" för dessa hjälpbehövande betecknar icke en den samhälleliga barmhärtighetens och rättfärdighetens institution, utan snarare motsatsen, något som de frukta och ringakta.

Om man bortser från att dylika känslor ofta förestafvas af en aktningvärd själfkänsla, som medveten om eget ansvar betraktar understöd såsom förödmjukande — huru upprörande är det icke, att en dylik uppfattning blifvit rådande och, hvad mer är, att den i så hög grad är berättigad! Men än i dag förekommer ju flerstädes bortauktionerandets af barn och åldringar till den minstbjudande. Idioter, lytta och sinnesslöa vanvårdas på det grymmaste genom den stora bristen på sjukhus och anstalter. De barn, fattigvården har om hand, försummas fysiskt och moraliskt och växa ej sällan upp i fattighusen bland sedligt sjunkna män och kvinnor. Det understöd fattigvården utdelar är icke endast ofta en obetydlighet, omöjlig att lefva af, men det gifves utan urskilning åt lättningar och pliktförgätna försörjare, som borde tvingas till arbete. Är det underligt, att "fattigvården" icke tillvunnit sig vare sig förtroende eller respekt?

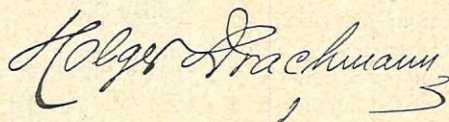
DRACHMANN MED FRU I VILLA PAX.

IDUNS MODELLKATALOG
för hösten 1906 — nu utkommen.

Synnerligen rikhaltigt innehåll. □ Koloreradt omslag. □
Pris 50 öre i alla boklädor och hos Iduns kommissionärer.

GLADIOLUS. (Sværdliljen).

FÖR IDUN AF

DER SAD tre Pager om et Bord,
de sang og lo; den ene sang:
Du Rose i dit mørke Flor,
jeg elsker Dig den Dag så lang —
men kommer Natten, hed af Lyst,
vildt knuger jeg Dig til mit Bryst,
Du Rose i dit mørke Flor:
min Rose elsker jeg!

Der sad tre Pager om et Bord;
den første tav — den næste sang:
Hvorhen jeg vender end min Gang,
jeg elsker hver en Blomst på Jord;
om skabt til Nytte, skabt til Pryd,
hver er min Lyst en Tusindfyd,
selv blev vi skabt af Jordens Støv,
dens Blomster elsker jeg!

Der sad tre Pager om et Bord —
den sidste drog sit Sværd og sang:
Stål imod Stål, det er den Klang,
jeg elsker mest på denne Jord.
Og om mit Blod på Blokken sprang,
Sværdliljen vier jeg min Sang —
Gladiolus, Gladiolus,
Sværdliljen elsker jeg!

Att det svenska fattigvårdsväsendet är försummadt samt behöver omskapas, detta är icke blott en de socialt intresserades och reformifarnes åsikt, det är ett i hela det svenska folkets medvetande djupt rotadt kraf. Där om vittnar det öfver all förväntan talrika deltagandet i den kongress för fattigvård och folkförsäkring, som nyligen ägt rum i Stockholm. Denna kongress har, som från flere håll anmärkts, icke kommit en dag för tidigt. Den räknade 923 deltagare, utom de särskildt inbjudna, och af deltagarne voro mer än halfva antalet ombud för fattigvårdsstyrelser i alla delar af landet. De öfriga utgjordes af riksdagsmän, kommunalmän, präster, lärare samt socialt verksamma män och kvinnor från städer och landsbygd.

Själff vill jag beteckna det som en glädje, ja, som en lycka att ha fått vara med om denna kongress, och jag vet att den känslan delas af många bland deltagarne. Den allvarliga och varma stämning, som präglade förhandlingarna, och de goda uppslag till för vårt folks utveckling på samma gång som till fattigvårdens omdanande betydelsefulla reformer, som gäfvos, gjorde kongressdagarna till verkliga högtidsdagar. Kanske framtråda de så i alldeles särskildt hög grad för de *kvinnliga* kongressmedlemmarne, som väl utgjorde en knapp fjärdedel af församlingen. Ty utan att det talades allt för mycket härom, framhölls dock vid kongressen både direkt och indirekt, att kvinnorna måste få rätt att deltaga i samhällsarbetet, särskildt i fattigvården, där de behövas ju förr dess hällre. Jag hör inte till dem, som anse kvinnans rösträtt som ett universalmedel mot allt samhällsöndt, men jag kunde ändå icke låta bli att tycka, att kongressen gaf som en försmak af den tid, då kvinnans rätt att deltaga i det kommunala och politiska lifvet blir erkänd, då — såsom fru Montelius så vackert uttryckte det i sitt tal vid kongressens afslutningssamkväm — skapartanken: man och kvinna blir förverkligad inom allt flere och flere områden af det sociala lifvet.

Som bekant är det genom Centralförbundet för socialt arbete och närmast genom dess fat-

tigvårdskommitté som kongressen anordnats. När C. S. A. genom enskild persons frikostighet sattes i stånd att företaga en utredning af fattigvårdsfrågan, hade man lyckan att kunna lämna detta uppdrag till några för saken särdeles väl kvalificerade personer. Kommitténs ordförande blef den iderike, outtröttligt arbetande redaktör G. H. von Koch, dess öfriga medlemmar: fattigvårdsinspektör A. Lindblom, borgmästaren i Södertelje J. Petterson samt ledamoten af Adolf Fredriks församlings i Stockholm fattigvårdsstyrelse fröken Ebba Pauli. Den sistnämnda blef kommitténs sekreterare, den som ledde det dagliga arbetet på dess byrå och som med sin begåfvade och varm hjärtade personlighet jämte ordföranden s. o. s. ingaf ande och lif i dess arbete. Resultatet af de undersökningar af Sveriges och utlandets fattigvård, som kommitténs medlemmar under 1905 och 1906 företagit, har framlagts i den instruktiva skriftserien "Fattigvård och folkförsäkring". Genom denna skriftserie samt genom de frågeformulär, som utsändts till och med oväntad beredvillighet besvarats af de flesta af vårt lands fattigvårdsstyrelser, hade kommittén redan börjat ett samarbete med utförfvare af legal och frivillig fattigvård, innan den inbjöd dem till kongressen, där den genom det lefvande ordet och det personliga tankeutbytet framlade den finaste kvintessensen af sin vunna erfarenhet.

Redaktör von Koch uttalade sitt föredrag: "Förebyggande fattigvård å landsbygden" klart och tydligt att fattigvårdens mål är att göra sig själf öfverflödig, dess uppgift är att förekomma nöd, icke att, såsom nu sker, hjälpa först, när nöd redan inträdt. Framtidens förebyggande fattigvård skall gripa in i tid, då de första spåren till begynnande nöd inträda, den skall sträfva att lämna sådan hjälp, som leder till själfhjälpl. Och därför att detta är fattigvårdens uppgift, står den i förbindelse med och är beroende af snart sagdt allt socialt arbete, alla de sträfvanden, som i vår tid uppstått till sociala reformer, till förbättrad barn- och ungdomsvård, till anskaffandet af bättre bostäder samt egna hem åt arbetsklassen, till förbättrad

sjukvård, till dryckenskapens och osedlighetens motarbetande, till ökad folkbildning m. m. Alla dessa sträfvanden kunna innefattas i fattigvården. Fattigvården blir då — som en talarinna vid ett af kongressens möten yttrade — egentligen samhällsvård och borde kanske, som hon föreslog, kallas så.

Diskussioner om *hemortsrättens betydelse*, inledd af kongressens ordförande, landshöfding Widén, samt om *fattigvården och det uppväxande släktet* med inledningsföredrag af dir. Karolina Widerström och dir. Blomqvist, Bona, belyste närmare flere inom fattigvårdsväsendet brännande spörsmål.

Till dessa kan också räknas frågan om *ätgärder mot försumlige försörjare*, som var föremål för en af fattigvårdsinspektör Lindblom inledd debatt. Under alla dessa diskussioner var det allvarliga och ömtåliga förhållanden som berördes: fattigvårdsstyrelsernas bristande människokärlek, föräldraansvaret, de ogifta mödrarnas ställning, männens och kvinnornas sedliga ståndpunkt. familjelifvets helgd, de oäkta barnens rätt, tvångsuppfostran, dryckenskapeländet, kvinnornas otillräckliga insikt i barnavård och matlagning och mycket, mycket mera. Teoretiska kunskaper och praktiska erfarenheter framlades, gripande taflor från nödens och syndens värld upprullades, och från många olika synpunkter skärskådades de sociala missförhållandena och påvisades hvad stat, kommun och enskilda kunna företaga för att undanrödja dem. Det betonades, att lagen angående hemortsrätt bör förenklas, att frågan om hemortsrätten är viktig icke blott för ett rättvist fördelning af fattigvårdsbördan de olika kommunerna emellan, men ytterst betydelsefull för de fattige själfva, för de ungas förvärfsmöjligheter, för de gamla ålderdomsro. Det framhölls vidare, att de späda barnen och deras mödrar böra skyddas och understödjas, att ogifta mödrar böra beredas tillfälle att själfva amma och uppfostra sina barn. Det yrkades vidare på, att fattigvårdens barn borde få en mönstergill vård och uppfostran — det är åttio- till nittiotusen barn fattigvården har hand om — och detta hälst i goda, enkla, privata hem, samt att barnavårdsnämndernas uppdrag måtte utsträckas, tills barnens myndighetsålder inträdt. Behovet af ett lärlingshem och yrkesskolor framhölls, och äfven om nödvändigheten att bereda de unga goda nöjen talades varmt.

Hvad frågan om de försumlige försörjare angår, önskades emigrationsförbud samt fängelsestraff för tredskande sådana.

Genom särskilda föredrag belystes frågorna om *staten, kommunen och fattigvården, inspektion öfver fattigvården, invaliditets- och ålderdomsförsäkring samt arbetslöshetens bekämpande*.

Kongressen uttalade sig för fullständig revision af gällande fattigvårdsförordning, för att staten skulle inrätta tillräckligt antal anstalter för fattiga sinnesslöa, tuberkulösa, epileptiska och obotligt sjuka, för att staten på lämpligt sätt skulle sörja för ålderdomsförsäkring, arbetsför-

*Undertecknad som jag
och Gunnar Hornelltorp,
samt dessamma mödrar
alla anser sig i en god
betydelsefulla del för
hjälp.*

*Ingemar Lethelius
sty. af det lilla Högskolan och
Börjefors förbundet i...*

medling och möjligen äfven försäkring mot arbetslöshet.

Såväl föredragen som diskussionerna under kongressen präglades af en värdig, ofta gripande ton. Man kände att här hade man kommit tillsammans för att öfverlägga, om hur man på bästa sätt skulle kunna tjäna sitt land och sina medmänniskor. Det allra djupaste intrycket fick man likväl genom fröken Ebba Paulis föredrag "fattigvården som folkuppfostrande institution". Hennes utomordentligt väl utarbetade och framförda, af intelligens och kärlek genomsyrate anförande verkade på en gång väckande och stärkande. Det betecknade fattigvårdens uppgift såsom uppfostrande lika väl som hjälpande. Det stränga var uttalanden som gjordes om vårt sätt att behandla de gamla, de sjuka, de föräldralösa små bland de fattiga, om vår slapphet och likgiltighet gent emot drinkare och lättingar, som lefva på samhällets bekostnad, om vårt folks lättssinne och slösaktighet och om den bristande kontrollen i fattigvårdsarbetet. "Det är nog lätt att skylla på att lagen var dålig," sade hon. "Men ett folk har den lag det förtjänar. Hade vi i Sverige haft den rätta indignationen öfver missförhållandena, så hade vi för länge sedan haft en annan lag."

Men det var icke blott stränghet, det var den varmaste människokärlek, en ömhet för de lidande, sådan blott en kvinna kan känna den, som fröken Pauli gaf uttryck åt i sitt föredrag. Och åhörarna lyssnade andlöst, de flesta med tårar i ögonen, och när hon slutade med att uttala som sin öfvertygelse, att många behjertade och offervilliga människor stodo redo att hjälpa till att utveckla den svenska fattigvården till hvad den borde vara, då fingo hennes ord säkert gensvar i många närvarandes hjärtan. Genom sin personlighets kraft och sin öfvertygelses värme häfdade hon, utan att egentligen yrka därpå, att kvinnan ovillkorligen måste ha sin plats inom fattigvården, som aldrig skall kunna bli verkligt gagnande utan det kvinnliga elementet. Den närmaste frukten af fröken Paulis och andra kvinnors uppträdande vid denna kongress bör man väl också hoppas få se i ett mera allmänt inväljande af kvinnor i landets fattigvårdsstyrelser.

Fröken Paulis föredrag var — kan man säga — kongressens högtidsstund. Men också vid avslutningssamkvämet — där man i all enkelhet fick tillfälle att privat utbyta tankar om de intryck och lärdomar kongressen skänkt — blef det en kvinnornas eller rättare en den kvinnliga duglighetens och begåfningens triumf. Det var då fru Agda Montelius, hvars föredrag af brist på tid sista dagen måste uteslutas på programmet, efter att ha hållit ett kärnfullt och varmhjärtadt tal, blef föremål för en lika vacker som välförtjänt hyllning. F. d. öfverståthållaren baron G. Tamm framträdde och tackade i varma ordalag fru Montelius för hennes mer än tjugofemåriga verksamhet bland de fattiga såsom ledarinna af Föreningen för välgörenhetens ordnande i Stockholm. "I det hufvudet och i det hjärtat finns det mer kunskap om fattigvård än hos någon annan af oss" — så föllo baron Tamms kraftiga ord, hvilka följdes af dånande bifallsyttringar från de närvarande. Och detta offentliga erkännande af en kvinnas arbete i samhällets tjänst blef det sistaintryck man hemförde från de innehållsrika kongressdagarna.

Den första svenska fattigvårdskongressen skall säkert följas af flere. De lärdomar den gaf oss skulle jag till sist vilja sammanfatta sålunda: Människokärlek, fosterlandskärlek, ansvars känsla och gemensamhetskänsla samt en fast tro på det godas och rättas seger, det är hvad vi behöfva i vårt fattigvårdsarbete, ja, i allt vårt samhällsarbete.

GERDA MEYERSON.

HÖST. AF JANE GERNANDT-CLAINE.

"HÖSTEN," sade hon tankfullt, med den förtroliga ton hon kunde få i sin stämma, när vi sutto och pratade i skymningen, "jag kan inte se den årstiden komma utan att tänka på den första fast aflönade plats jag hade i skärgården helt nära baron Laves egendom. Det förstås, inte är det platsen, som kommer mig att se tillbaka i det förflutna, hur förmånligt det hela än tycktes ställa sig, och inte hade jag något att göra på den stora egendomen heller, men ingen hade sett dess ägare göra så täta besök hos mina elevers föräldrar som han gjorde då, och aldrig har oktober bjudit på så vackra dagar som det året.

"Baronen påstod, att jag kommit med ny sommar eller snarare vår, det var ju den enda årstid, som passade för unga damer af min ålder, och jag hade inte varit därute en månad, då jag fick en dikt från honom; han skef vers på lediga stunder och satte värde på att läsa sina opus högt för mig. För öfrigt hade han en mycket uttrycksfull röst, för att nu inte tala om ansiktet, och när han var vid lynne, fick hela hans väsen en så förvånande spänstighet, att man aldrig tänkte på hans gifta dotter eller rättare sagdt styfdotter; han var sin friherrinnas andre make och hade öfvertagit två barn från hennes första äktenskap. Själ nämnde han dem sällan. Däremot hörde jag honom ofta tala om sin hustru; det skulle vara ett tycke från deras ungdom, men hon var äldre än han, och sedan någon tid tillbaka såg man henne aldrig utomhus.

"Hela sommaren skulle baronen varit mycket ensam, och det fanns ju en del godt folk, som skrattade åt, att han tycktes trifvas så väl i mitt sällskap. Själ skrattade jag inte alls, jag tog det som en helt naturlig sak bara och gjorde mig inga höga tankar. Kanske tyckte han att det var roligt att tala med mig, därför att jag fått förmågan att höra på... Du skall veta — min baron räknade sig till de intellektuella, med en viss rätt tror jag, men brydde sig alls inte om att 'lysa' i den vanliga bemärkelsen, och så ung jag var, hade detta ett alldeles särskildt behag för mig. Vi talade om böcker, konst och resor — ibland också om lifvets högre spörsmål — alltsammans områden, där han naturligtvis var ojämförligt mycket mer hemmastadd än jag, om han också lät mig förstå, att jag kunde sätta mig in i ungefär allt hvad jag hade lust till... Det är märkvärdigt ändå, hvad kvinnan är svag för en man, som säger vackra saker... Han kunde den konsten och lät mig naturligtvis inte vara blind för, att jag var ovanligt mycket till min fördel den sommaren...

"Det gick knappast en dag utan att vi råkades, och när vi gjorde någon utfärd, ställde han alltid om, att vi kommo för oss själva. Var det någon riktigt vacker kväll full af höstliga dofter, månsken och så vidare, drog han förstas min arm in under sin, och då låg det ju tämligen nära till hands att tala om de lönlige djup af saknad och svärmeri, man kunde gömma i sitt hjärta. Jag vet inte, hur det kom sig, men en afton kysste han mina händer... inte bara händerna... Vägen låg svept i skuggor och månlyjus och luften andades erotik... Jag hade kommit till honom som en ny vår, hviskade han ett par gånger i mitt öra, och han hade många vackra ord om de rosiga majdrömmar, som kunde färga hans dag, när han vaknade om mornarna; men allt var inte bara poesi; en kväll i solnedgången fick jag höra de vansinnigaste förslag — — —

"Att skiljas från sin hustru ville han naturligtvis inte tänka på, men, men... du förstår... Jag skulle ha det oändliga ädelmodet att glömma, att han inte var fri, och tillåta ho-

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stöplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik, Vänersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

nom taga vissa mått och steg, så att vi finge andas samma luft någon tid hvar som helst, hemma eller ute, det gjorde ingenting. — Ja, det låter inte vidare förföriskt så här, återgifvet utan alla blomstermålningar, i klara och tydliga ord bara. När han talade, lät det annorlunda, det ber jag dig vara öfvertygad om. Den gudarysning det är att älska skulle naturligtvis bli mig den rikligaste ersättning för allt hvad jag satte på spel, och det är ju möjligt — eller troligt — att jag gifvit efter, om jag varit mindre ung... och älskat mera...

"Det kostade mig jämförelsevis ringa ansträngning att vara förnuftig, men jag förstod ju att det inte var mer bevändt med allt mitt motstånd än att jag måste bort, och nu vet du, hvarför jag lämnade de trakterna hufvudstupa och utan att ha ordnat någonting för framtiden. När jag fått en ny plats, dröjde det en månad, innan han fick reda på hvart jag tagit vägen.

"Några bref skickade han mig inte, men strax i början på vintern fick jag en bok, flere böcker... Allt hvad vår litteratur äger störst och stoltast — Selma Lagerlöf, Fröding, Heidenstam — erhöill jag från honom, och på förmiddagen sände han mig ett poem, som han själf hade diktat. Visst ingenting märkvärdigt, men... Det finns skrifna ord, som hviska som en stämma. I vissa vändningar hör jag själfva tonfallet i hans varma röst. 'I vårens kväll' kallade han det och det lydde så här:

O, vän, min vän, det var så kallt därinne;
nu ljummas alla tankar i mitt sinne,
jag drömmer vemodfull om allt som lyser,
om dig och om din ungdom. Marken fryser
ännu, men det är sol i linden
och sälgens knoppar röras lätt för vinden;
de glimma fuktigt blanka mot mitt öga
med vattendroppars glans Jag ville löga
min själ i deras friskhet, gråta tårar,
som komma med ett bud om nya vårar,
och luta pannan ned mot dina händer
och sitta tyst och kyssa dem. Mitt väsen är ej mitt,
det sänder

dig vårens budskap, vårens varma råga
af stumhet. Jag kan icke tala. Fråga
ej hvad det är, som binder så min tunga
i vårens kväll, när själarne bli unga.

"Är det inte märkvärdigt? — Han, som skref det där, hade gifta styfbarn, som själfva fått familj, tror jag, och när snön börjar smälta, när luften värmes af dofter och jag känner den kryddade friskheten af nyskuret gräs, då tänker jag på honom och hur ljuft det skulle varit att gå vid hans sida och hälsa lifvet som man hälsar solskenet öfver en ljus och sommarljum väg — älska och bli älskad, svärma en liten smula, inte mycket, han var ju inte ung. När jag ligger och sover om nätterna, drömmer jag ibland, att han och jag vandra i dunkla lunder och komma till vida, slumrande vatten någonstädes i stockholmstrakten, jag vet bara inte hvar, och se månen gå upp öfver en nattlig himmel, som blir en oändligt aflägsen dikt om någon stor och vacker sorg, hans eller min

eller mänsklighetens kanske. Jag kan inte reda ut det hela riktigt, men lägger mitt hufvud mot hans axel och känner att jag går och gråter underligt svala och lyckliga tårar, så stilla i min själ som om jag förstått hela lifvet och visste att allt måste vara som det är, därför att mysteriet inte skrämmer någon längre, hvarken honom eller mig eller någon af dem, som lefvat; det blir aldrig fullt klart för mig, om vi inte äro döda båda två...

“Allt detta har inte mycket att skaffa med hvad jag känner, när jag tänker på honom i vaket tillstånd; då är jag inte alltid säker om att vi skulle gått så helt upp i hvarandras väsen, och ändå finns det ögonblick, då jag saknar honom, som jag ännu aldrig saknat någon annan människa.

“Det är flere år sedan jag såg honom för sista gången. Det var en klar och genomskinlig dag ut på hösten, och hans ankomst var underligt oväntad, som nästan allt hvad han tog sig till. Mina elevs föräldrar hade farit ut och jag var ensam hemma med barnen, då jungfrun kom in och berättade, att det stod någon därute, som ville tala med mig. Jag väntade brodern till en af mina kamrater, som var på genomresa där i trakten och hade lofvat komma med hälsningar från sin syster. Det var en ung löjtnant, som var mycket stolt öfver sina nyförvärfvade epåletter, och jag frågade, om han inte såg litet stram ut. “Ack nej,” svarade flickan, “det är en mycket förnäm herre, han stod med obetäckt hufvud hela tiden han talade till mig, fast jag inte är annat än en städerska.”

“Det är ju en obetydlighet, men jag minns detta lilla drag, därför att det var baron Lave alltigenom, den stolte, svenske ädlingen, som aldrig närmar sig en kvinna eller begär en upplysning annat än med hatten i handen...

“Bed den främmande stiga in i förmaket,” sade jag. En ögonblicklig aning kom hjärtat att stanna i mitt bröst, och innan jag trädte öfver tröskeln, visste jag att det var han. Jag gick emot honom med utsträckta händer, och min första tanke var: hvad han har åldrats! Och ändå kände jag något af ljufligheten från förr, det obestämdt lockande jag alltid smakat vid dessa skuldror... Håret hade blifvit jämngrått och halsen, hans hals, hade vissnat, men hvilka törstande läppar han hade, unga, så unga att... Hvad betyder egentligen ett större eller mindre antal år för den, som har något sinne för temperamentet? Det tycker jag förstås nu, men det tyckte jag inte då, och han märkte det nog genast.

“Hvad jag har långtat, hvad jag har längtat,” hviskade han. “Har jag dig nu, får jag dig nu? Följer du mig?”

“Följer...” mumlade jag bara. Då såg han på mig — jag minns ännu blicken i hans ögon, jag minns hur den läste i min själs själ. “Tycker ni att jag är för gammal för era unga år, Daga?” sporde han sakta. Hvad han haft att kämpa emot och öfvervinna för att träffa mig, det kunde jag naturligtvis inte fatta. Nu ämnade han fara utrikes. Fick han inte skriva till mig och kunde vi inte träffas längre fram i hvilket land och hvilken stad jag själf ville bestämma? Han hade begärt det mötet länge nog.

“Jag satt bara och kände att någonting var förbi för mig, hvad det var visste jag knappast, men det låg höstkyla i luften och jag vill inte upprepa allt hvad han sade, hela den långa bikten om årslång väntan och glimtar af be-kännelser om, hur han vakat öfver mig på afstånd. Nu var han på ett kort besök hos släktingar på Vida, och när han väl satt foten på utländsk botten, skulle han slå sig ned i första bästa stad och vänta på några rader från en ung flicka, om den flickan hade det ljufva och stolta mod, som är nerven i all känsla.

“Han fick sitta och tala så mycket han ville, men rätt hvad det var, märkte han visst att jag smålog; det kom som en uppenbarelse, jag tror att han förstod mig då...”

“En liten stund därefter reste han sig upp och tog afsked. Det låter så stelt, men — Naturligtvis omfamnade han mig, jag vet bara inte, det var inte som det varit, inte alls som när han kom...”

“Så skildes vi och dagen därpå — nej, det är för ohyggligt att minnas — dagen därpå gick han på jakt med släktingarna, och ägaren till Vida råkade aflossa ett vådaskott och skjuta sin gäst midt i bröstet. Döden följde ögonblickligen, men samma natt såg jag baron Lave, jag ser honom så ofta — hvad har jag gjort, hvad har jag gjort att han förföljer mig? Jag höll mycket af honom — var det mitt fel att han blifvit så gammal på ett enda kort år, var det mitt fel att han gick och trodde, att höst kan förbytas i vår?”

ÅBO STADS HISTORISKA MUSEUM.

ETT KVARTSEKELMINNE.

DE GAMLA historiska borgen vid inloppet af Aura å i Åbo, Åbo slott, utgör jämte stadens åldriga domkyrka helt visst ortens och hela vårt lands dyrbaraste minnesmärken från gången tid. Många för såväl svensk som finne be ydelsefulla händelser äro förknippade med desamma. I det förra residerade bland andra Finlands oförgätlige generalguvernör Per Brahe, här höll hertig Johan sitt lysande hof, här gästade äfven hjältekonungen Gustaf II Adolf och här satt den olyckliga Erik XIV fången, för att blott nämna några episoder ur slottets rika historia. Sedan råkade slottet på förfall och användes ända intill senaste tid till spannmålmagasin samt till ett hem för förbrytare.

Men den gamla borgen har ånyo fått inträda i ett ljusare skede af sin tillvaro, tack vare bland andra under-teknads fader slottspredikanten Adolf Lindman, som vid sidan af sin ämbetsverksamhet ägnade all sin tid och alla sina krafter åt samlandet af källor till en framtida historia öfver sin fädernestad. Äfven bestyrelsen för Åbo stads historiska museum var besjälad af samma nit beträffande slottets återupprättande.

Gamla Åbo-hus är ej längre ett hem för förbrytare och spannmålmagasinen äro tömda. I stället har nu en stor del af slottet apterats till ett museum med ofvan nämnda namn, hvilket nu i höst kunnat fira sitt kvartsekeljubileum och hvilket måste betecknas såsom en pärla bland historiska samlingar hos oss. Flere tiotal rum inrymma redan föremål belysande Åbo stad och lifvet inom densamma under framfarna sekler, allt på ett utmärkt sätt ordnad och uppställt af museets under tio år verkande nitiske intendent fil. mag. W. von Konow.

Den väckta musei-idén förverkligades först af en ung Åbobo, numera provinsialläkaren L. W. Fagerlund. Detta skedde 1879. År 1881 tillsattes en bestyrelse för sakens realiserande och denna sammanträdde första gången den 15 september 1881, hvarför denna dag kan betraktas såsom museets stiftelsedag. Stadsfullmäktige i Åbo ställde samtidigt ett belopp af 2,000 mk till dess disposition för företagens främjande, och en stor del af denna summa användes till inköp af den rika samling källor till den blifvande historien öfver Åbo stad, som af Adolf Lindman hopbragts och hvilken nu utgör ett af de betydelsefullaste numren i museets manuskriptsamling.

Det var klart, att man genast vände blicken på Åbo slott, då lokalfrågan kom på tal. Det ena rummet efter det andra lämnades småningom till bestyrelsens disposition, och nu är densamma, sedan 1901, tillerkänd rätt att disponera öfver samtliga rum i det s. k. nya slottet, uppgående till ett 50-tal. Anslaget från stadens sida har ock sedermera höjts och på jubileumsdagen beviljades af stadsfullmäktige ytterligare ett tillskott af 2,000 mk, så att årsanslaget nu utgör 6,800 mark.

I detta sammanhang bör erinras att samma dag öppnades också ett s. k. friluftsmuseum, upptagande historiskt måkliga byggnader m. m. Detta museum är förlagdt till den forna s. k. slottsträdgården.

Sist må påpekas den publikationsserie, som under titeln “B:drag till Åbo stads historia, utgifna på föranstaltande af bestyrelsen för Åbo stads historiska museum” allt sedan 1882 utkommit, och hvilken nu omfattar 20 band på ett i allo utmärkt sätt redigerade skildringar af stadens öden under framfarna tider.

V. LINDMAN.

KÖP Svart Siden.

Begär profver franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt. Sändes tull- och portofritt direkt till privata.

Schweizer & Co, Luzern S 6, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

EUGENIE STEINMETZ.

DET VAR HÖGTID i söndags i Brummer-ska skolan. Den stora barnskaran, från skolans lägsta klasser till de högsta, hade jämte sina lärarinnor på morgonen infunnit sig i skollokalen för att hylla sin afhållna föreståndarinna, doktorinnan Eugenie Steinmetz, f. Brummer, som den dagen fyllde sextio år.

Doktorinnan Steinmetz kan se tillbaka på en långvarig och gagnande verksamhet inom undervisningens område. Nära 40 af de gångna lefnadsåren har hon tjänat sitt land och sitt folk genom den rika insats hon gjort i fostrandet af svensk ungdom till dugliga medborgare och medborgarinnor, till människor, som genom henne lärt sig att förstå de högsta och bästa lifsvärdena.

Efter genomgången kurs vid folkskolelära-rinnesseminariet i Stockholm tillträdde Eug. Brummer på hösten sin första befattning som lärarinna. Vid det då nybildade småskole-läroinnesseminariet på söder, Björngårdsgatan 10, förestod hon intill 1870 småskolan och ledde de praktiska öfningarna. Under de närmast följande åren var hon privatlärarinna i dåvarande statsrådet triherre af Ugglas' hem och verkade därefter från 1873 till 1882 som lärarinna i Beskowska skolan. Härunder mönade hos henne tanken att själf grundlägga en skola, där hon fritt skulle kunna få utveckla de rika idéer, som väckts till lif inom henne under utöfningen af det kall, för hvilket hon var så särskildt utrustad.

Hösten 1882 började hon en privatkurs med sex elever. Helt visst var det mer än en af hennes vänner, som bekymradt skakade på hufvudet åt ett sådant företag. Man ansåg det ytterst vågadt att lämna en säker och gifvande plats i en ansedd skola för att utan yttre stöd af penningar eller relationer grunda en egen sådan. Men det spåda fröet visade en förunderlig lifskraft. Den lilla småbarns-skolan, hvars elver under leken på rasterna kunde rymmas inom “fröken Brummers” stora slängkappa, växte från sin ringa begynnelse ut till ett högre läroverk, som nu vid början af sitt 25:te arbetsår räknar ett elevantal uppgående till 630 och där mer än 60 lärarinnor utföra sitt arbete.

På detta sätt grundades Brummerska skolan. Och här, om någonsin, kan tillämpas de orden: “Hvad stort sker, sker tyst.” Lugnt och stilla, utan några reklamförsök, har arbetet utvidgats, det ena hundratalet elever har lagts till det andra så godt som uteslutande genom personlig rekommendation, och helt visst har detta i ej ringa grad bidragit att gifva en prägel af personlighet åt det hela, likasom föreståndarinnans grundsats att låta hvar och en af sina lärarinnor arbeta på ett individuellt sätt gifvit upphof till den anda af friskhet och glädje, som utmärker arbetet i Brummerska skolan.

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren. G:D HOTEL NATIONAL. Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

Åren 1890—92 företog Eugenie Brummer under sommarferierna studieresor till England och Tyskland och har i öfrigt under hela den tid hon utöfvat en föreståndarinnas kall genom trägna självstudier utvidgat sitt kunskapsområde. I december 1893 ingick hon äktenskap med sin forne lärare vid seminariet, prosten och kyrkoherden i Bollnäs, teologie dr Alfred Steinmetz. Skolan stod sålunda i fara att förlora sitt bästa stöd, ty om doktorinnan Steinmetz än hade för afsikt att fortfarande utöfva uppsikt öfver densamma och sålunda äfven nu utgöra dess bärande kraft, var det dock klart, att det långa afståndet mellan Bollnäs och huvudstaden i längden skulle försvåra, att ej säga omöjliggöra ett dylikt arbete. Men en smärtsam anledning — doktor Steinmetz hastigt inträffade frånfälle — återgaf efter blott tre månader

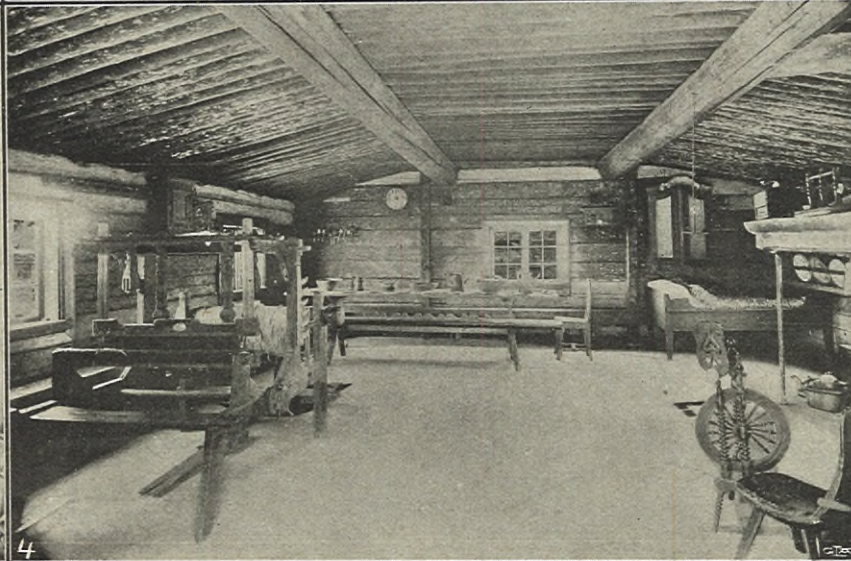
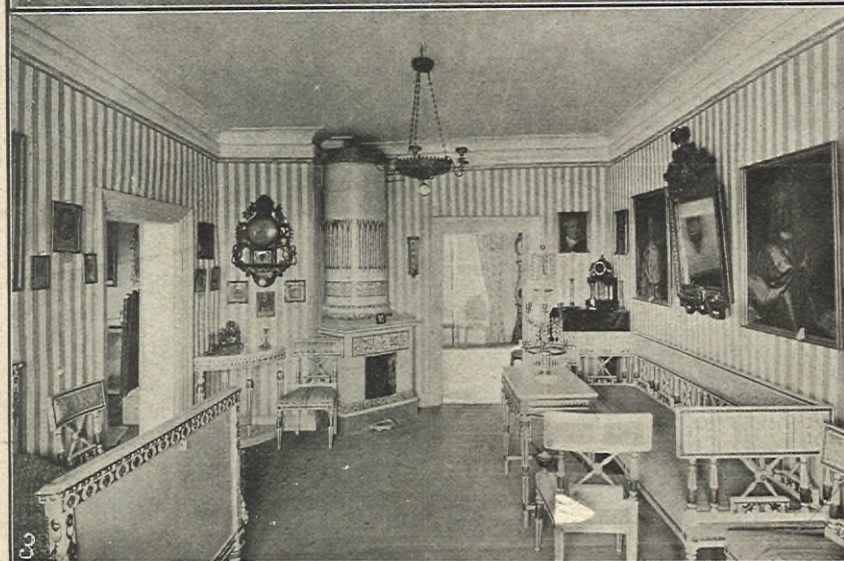
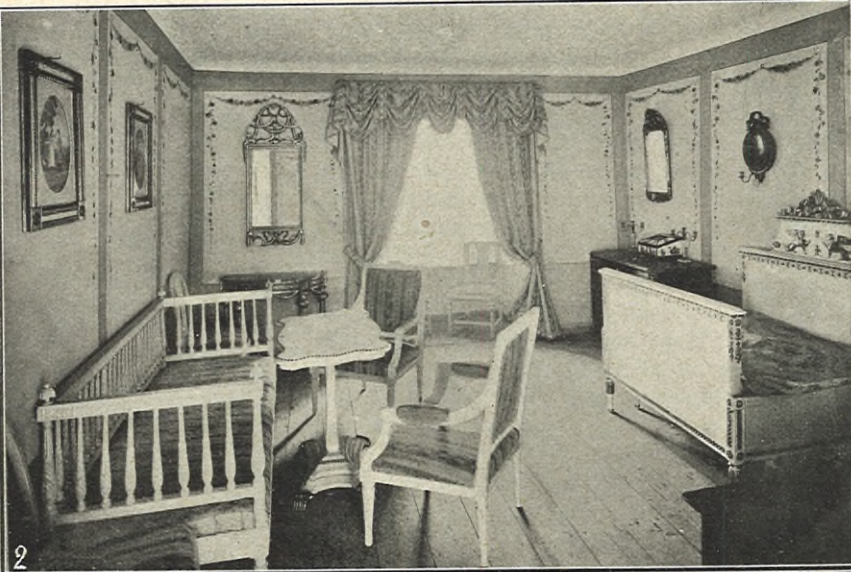
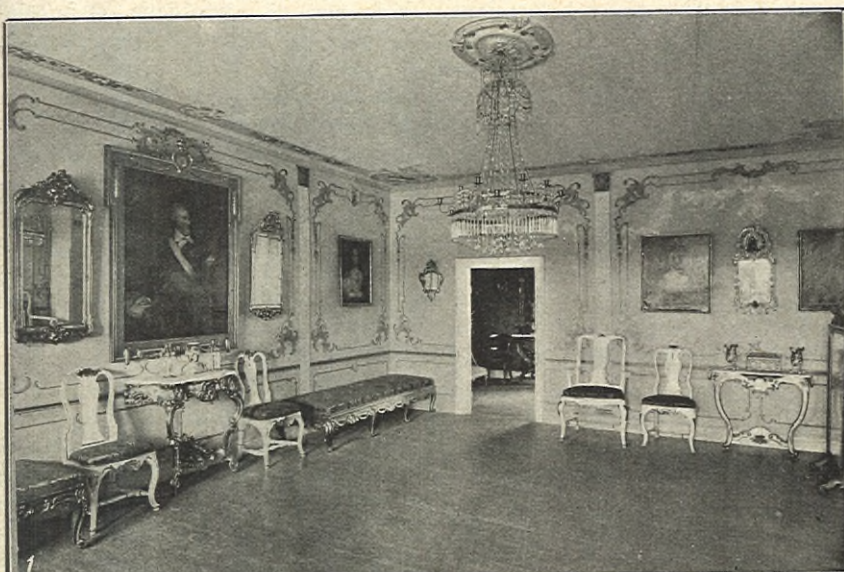
DOKTORINNAN EUGENIE STEINMETZ I SITT MOTTAGNINGSRUM I BRUMMERSKA SKOLAN.
FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

åt skolan dess älskade föreståndarinna. Böjd af den tunga sorgen, men med orubblig förtröstan på den Gud, hvars "alla vägar äro godhet och sanning", återvände Eugenie Stein-

metz till det verksamhetsfält, hon för så kort tid sedan lämnat. Sedan den tiden — 1894 — har hon med innerlig kärlek, barnafrom ödmjukhet och aldrig svikande energi fortfarit att ägna sig åt den uppgift hon på ett så alldeles särskildt sätt fått sig förelagd, och för hvilken hon fått så rika gåfvor, fostrandet af de unga.

När skolans elever på högtidsdagen den 14 oktober med blågula standar och flaggor klassvis defilerade förbi festföremålet för att begifva sig ned i den med flaggor och växter vackert dekorerade gymnastiksalen, då kunde man i de ungas blickar läsa den hänfivenhet, som förenar "doktorinnan" med alla hennes "barn".

I festsalen fortsattes sedan den anslående hyllningen i form af sång, tal och från barnens sida öfverlämnandet af en gåfva, ett nytt piano till skolan. Drottningen hade låtit sig representeras af

FRÅN ÅBO STADS HISTORISKA MUSEUM. 1. ROKOKOSALONGEN. 2. GUSTAVIANSKA RUMMET. 3. GRIPRUMMET. 4. INTERIÖR FRÅN BONDSTUGAN I DET NYANLAGDA FRILUFTSMUSEET.

sin statsfru, och hofmarskalken Printzsköld meddelade, att konungen behagat tilldela doktorinnan Steinmetz medaljen "Illis quorum meruere labores".

Den som under de gångna åren varit i tillfälle att följa Brummer-ska skolans utveckling, kan ej ha undgått att på ett slående sätt här förnimma den högre makt, Guds rika kraft, för hvilken Eugenie Steinmetz fått vara redskapet. Och alla, som ha den lyckan att stå henne nära, måste anse det som en stor förmån att få stå under en ledning, som alltid ställer målet högt och hjälper en att orubbligt hålla det i sikte, en förmån att under ett kärt, om och mödosamt kall få andas en atmosfär af andligt hög och ren luft, som ger spänstighet och glädje i arbetet.

E. A. C.

IVAR HALLSTRÖMS NYAFTÄCKTA GRAFVÅRD PÅ MARIA KYRKOGRÅRD.
A. BLOMBERG FOTO.

IVAR HALLSTRÖMS GRAFVÅRD.

PÅ TONSKALDEN Ivar Hallströms grafkulle å Maria kyrkogård aftäcktes för några dagar sedan i kretsen af anförvanter, intima vänner och forna lärjungar den minnesvård, som rests öfver hans stoft.

Författaren Frans Hedberg yttrade några enkla och varma minnesord, hvori han karaktäriserade den aflidnes betydelse som tonkonstnär, hvarefter täckelset föll.

Vården, som utgöres af ett väldigt granitblock, bär på framsidan en porträttmedaljong af brons af den framlidne tonsättaren, ett ungdomsarbete af Lea Ahlborn. Omkring denna slingrar sig en lång ormslingra, på hvilken läses "Vänner och beundrare af hans konst reste vården".

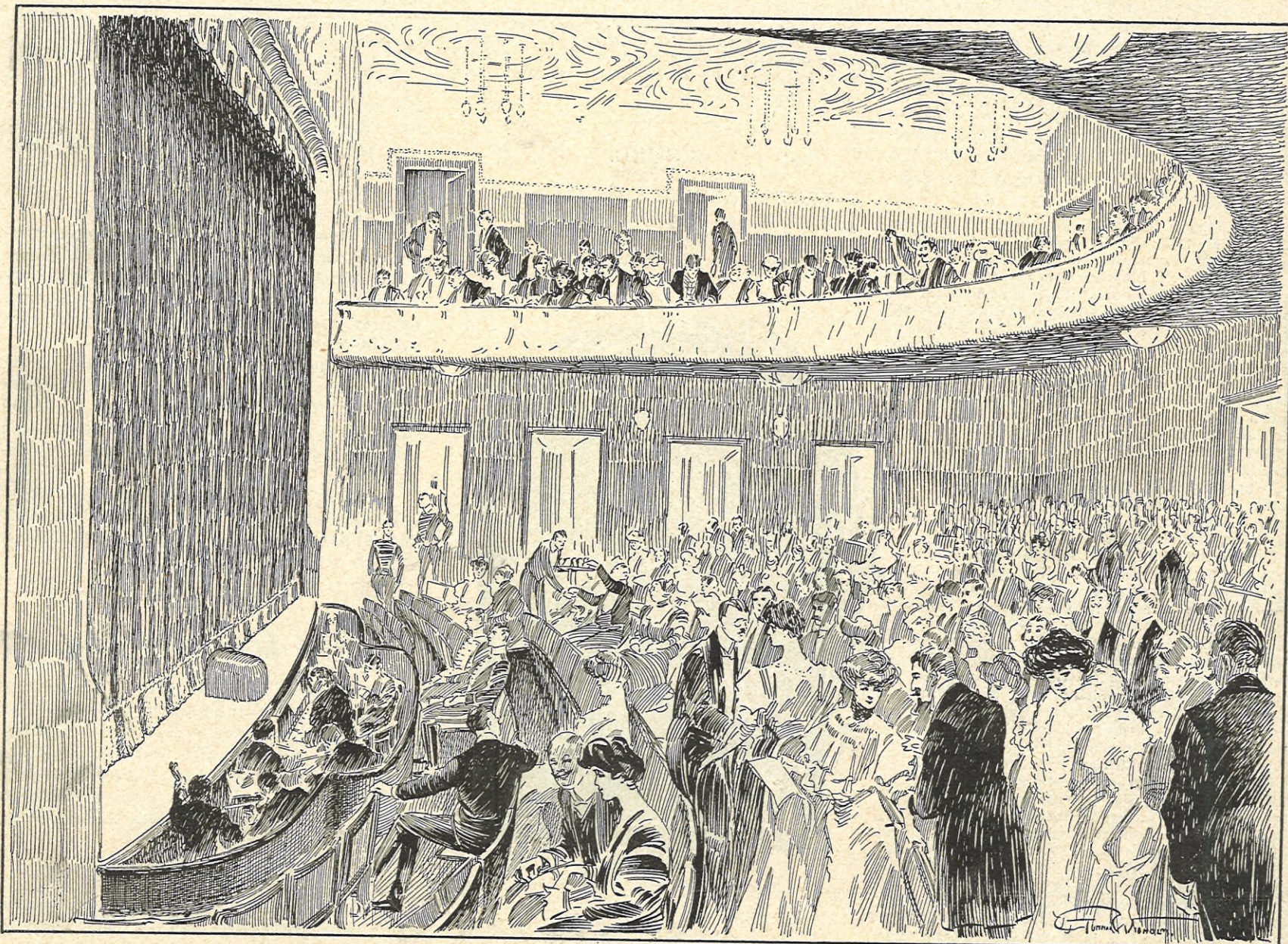
färgton och taket i hvitt med några enkla, men väl funna ornamenteringar. I stället för ljuskronan äro i takhörnen placerade små elektriska lampor.

Parkettens golf sluttar ganska starkt, och orkestern har fått en nedbyggd inhägnad plats. Liksom förut finnes ej mer än en rad, men dess fond har gjorts djupare än förr. För den lekliga välfägnaden sörja ett schweizeri och en bar.

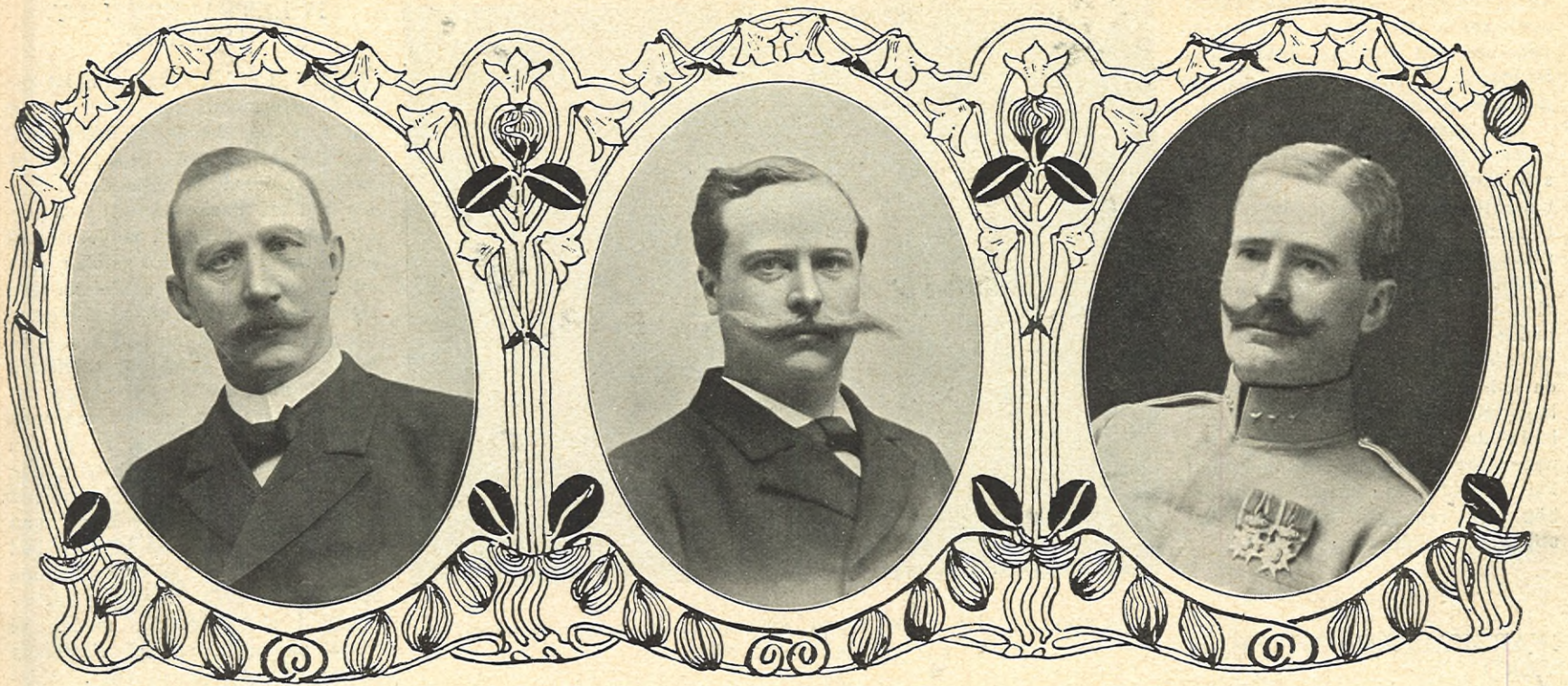
FOLKTEATERN I NY GESTALT.

DET LILLA Thaliatempet vid Östermalms torg, som för ett par år sedan obevekligt stängdes af myndigheterna på grund af de skröpliga lokala förhållandena, öppnar i dessa dagar på nytt sina portar och nu i en så moderniserad gestalt, att Folkteaterns gamla trogna publik skall få svårt att känna igen sig därinne. Den bild af teatern, som vi här ge våra läsare, har i allt nyhetens behag — dess aktualitet är till och med så stor, att den ej endast visar hvad som skett, utan äfven hvad som kommer att ske, i det den framställer en mellanaktssituation från invigningspremiären i slutet af veckan. Större påpasslighet kan du väl inte fordra af oss, kära publik!

Där vi nu sitta på parkett kunna vi bekvämt taga salongens dekorer i skärskådande, medan vi vänta på nästa akt af Fastboms stycke "Hvad kvinnan vill". Vägarna äro hållna i en behaglig ljusgrön

DEN NYA FOLKTEATERN I STOCKHOLM, SOM I DAGARNE INVIGES. ORIGINALTECKNING FÖR IDUN AF GUNNAR WIDHOLM.

F. O. G. DE GEER.

F. E. PETERSSON.

K. L. A. REUTERSKIÖLD

DE NYUTNÄMNDE LANDSHÖFDINGARNE.

I EN AF DE senaste fredagskonseljerna utnämndes tre nya landshöfdingar efter tre, som samtidigt beviljats afsked, nämligen i Skaraborgs län efter landshöfding C. A. Sjöcrona, ordföranden i Örebro läns hushållningssällskap, disponenten för Hasselfors' bruks aktiebolag f. d. kaptenen friherre *Fabian De Geer*, i Jönköpings län efter landshöfdingen friherre N. A. H. Palmstjerna, ledamoten af riksdagens första kammare f. d. kaptenen *F. E. Pettersson* å Emaus och i Nyköpings län efter landshöfdingen Filip Boström, ryttmästaren vid Lifregementets dragoner *Karl Lennart Adam Emanuel Reuterskiöld*.

Landshöfdingen *Fabian Otto Gerard De Geer* till Finspong är född den 28 april 1850. Efter aflagd studentexamen genomgick han krigsskolan och avancerade till kapten i Lifregementets grenadjärer. Sedan han tagit afsked från denna befattning, anställdes han såsom disponent för Hasselfors bruksaktiebolags vidsträckt bruks- och landegendomar. Under den tid han beklädde denna krävande befattning har han samtidigt tagit liflig del i de kommunala förhållandena inom länet. Såsom ordförande i Örebro läns hushållningssällskap samt i styrelsen för landbrukskolan inom Örebro län har han varit i tillfälle att med sitt arbete lifligt främja jordbrukets intressen inom det län han tillhörde. Friherre *De Geer* är sedan den 1 september 1877 gift med grefvinnan *Agate Wachtmeister* till *Johannishus*, dotter af f. d. landshöfdingen i Blekinge län greve *Hans Wachtmeister* och hans aflidna maka, friherrinnan *Ebba De Geer* till *Finspong*.

Landshöfdingen *Fredrik Emil Pettersson* är född den 6 november 1855. Efter aflagd studentexamen utnämndes han till underlöjtnant vid Bohusläns regemente 1876, blef löjtnant 1885 och kapten 1895. Sedan han år 1898 beviljats afsked, ägnade han sig åt skötseln af sitt gods *Emaus* i Göteborgs och Bohus län. Från 1897 har han varit v ordf. i Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap samt från 1896 ledamot i styrelsen för hypoteksföreningen emellan jordägare i Älfsborgs län och Dalsland. Bland andra uppdrag, som han innehaft, må nämnas ledamotskap i kommittén angående Sveriges fasta försvar Sedan 1891 har han tillhört första kammaren som representant för Göteborgs och Bohus län samt därinom beklädt diverse fortroendeposter såsom suppleant och ledamot i statsutskottet, suppleant i tillfälliga utskottet samt åren 1899 till 1903 statsrevisor.

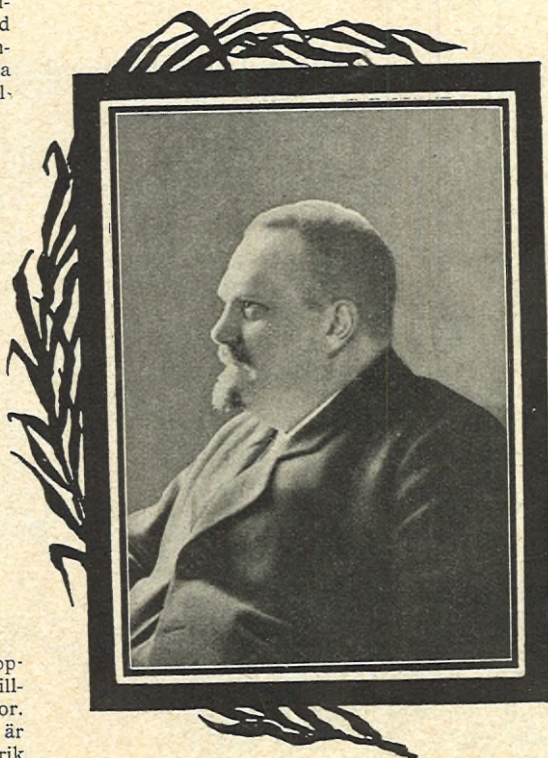
Landshöfding *Karl Lennart Adam Reuterskiöld* är son af kammarherren och godsägaren *Adam Didrik Reuterskiöld* och *Charlotta Elisabeth Posse*. Född den 28 januari 1859 å det gamla folkungagodset *Ulfåsa* i Östergötland, hvilket då innehades af hans fader. Efter skolstudier i Uppsala och där år 1887 aflagd studentexamen, blef han sistnämnda år elev vid krigsskolan,

därifrån han utexaminerades 1879 och blef underlöjtnant vid ofvannämnda regemente. År 1888 befordrades han till löjtnant och 1898 till ryttmästare, och har han i sistnämnda egenskap tjänstgjort som chef för Uppsala skvadron. Vid sidan af sin militära tjänst ägnade sig *Lennart Reuterskiöld* tidigt åt verksamhet som landbrukare och blef efter att som hospitant ha begagnat sig af undervisningen vid *Ultuna landbruksinstitut* år 1884 förvaltare af det hans moder tillhöriga herresätet *Sturehof* vid *Mälaren*.

R. är sedan 1884 gift med *Ingegerd Posse*, dotter af framlidne godsägaren och ledamoten af första kammaren greve *Gösta Posse* och hans maka, f. von *Essen*, samt brorsdotter till framlidne statsministern greve *Arvid Posse*.

“SIGURD.”

HELT OVÄNTADT kom dödsbudet, som mälde, att vårt lands i närvarande tid namnkunnigaste landsortspublicist och ej mindre namnkunnige skönlitteräre författare *Alfred*

ALFRED HEDENSTIERNA (SIGURD).
FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

Hedenstierna (“*Sigurd*”) aflidit här i hufvudstaden. Han hade visserligen länge dragits med ohälsa, en tärande sockersjuka, men att hans lidande tagit en så afgörande vändning var ej allmänt bekant.

Alfred Hedenstiernas journalistverksamhet som “*Smålandspostens*” redaktör och krönikör samt hans författarverksamhet som de svenska bonde- och borgarehemmens skildrare höra nära samman. I “*Smålandsposten*” började han sina ömsom humoristiska, ömsom känsliga skisser ur lifvet, dessa “*kaleidoskop*”, som sedan kommo ut i bokform och gjorde H. till författaren “*Sigurd*”, läst af hela Sverige, och genom samma tidning skickade han sin publik dessa väl skrifna bondeberättelser från *Smålands bygder*, som kanske längst skola bevara hans namn hos den läsande allmänheten.

Alla hans därefter utgifna berättelsesamlingar, och de äro bortåt ett tjugotal, ha ej ökat hans litterära berömmelse, men väl hans läsekrets, som finnes snart sagt öfver hela Europa, ty han har blifvit öfversatt som få af våra svenska nutida författare.

Hur anspråkslöst “*Sigurd*” tänkte om sig själf och sitt diktande, framgår bäst af den skildring, *Thore Blanche* i *Idun* n:r 15, 1900 års årgång, gifvit af människan och författaren *Alfred Hedenstierna*, och till hvilken vi hänvisa.

Humorist var och förblef han, och i hans eftermäle skall ingå ett tack från hans land för de glädjestunder, han i sina bästa skildringar skänkt.

Vår frågoafdelning.

SOM VI REDAN i n:r 22 af *Idun* för i år framhöllo, tillämpa vi numera ett delvis nytt system med afseende på vår afdelning för »Frågor och Svar», i det vi af de inkomna frågorna bereda plats endast åt dem, hvilkas besvarande anses vara af något allmännare intresse för läsekretsen. För att uppmuntra våra läsare att själfva flitigt besvara de framställda frågorna, utdelas för hvarje månad

ett pris på 10 kronor

för det bästa eller »piggaste» svaret. Se för öfrigt de närmare bestämmelser, som alltid inleda Fråge- och Svarafdelningen.

A. B. C.

Birger Jarlsgatan 19 (Stureplan).

Allm. Telefon 95 76. Rikstelefon 104 01.

Specialaffär: Smör, Margarin, Ägg och Flott.

Absolut förstklassiga varor till normala priser.

Försök
och
döm!

EN VACKER LIFSGÄRNING.

KVINNOR, som gjort sjuksköterskekallet till sin lefnadsuppgift, måste gifvetvis vara besjälade af en stark människokärlek för

EBBA HOLM, F. FLACH.

att rätt kunna fylla sitt yrkes många mödosamma och tålmodskräfvande plikter.

Den nyligen afgångna öfversköterskan vid Stockholms nya sjukhem, fru *Ebba Holm*, född Flach, har varit en af dessa sjukvårdens samariter, som genom lång och nitisk utöfning af sin ansvarsfulla uppgift kunna tjäna andra, hvilka beträda samma bana, till ett föredömligt exempel.

I öfver 30 år har hon ägnat sig åt sjuksköterskans kall efter förutgången kurs vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, och under lika lång tid har hon tillhört Röda korset. Sina första yrkesår tillbragte hon som öfversköterska vid Ljungby och Örebro sjukhus, och då hon nu afgick från Stockholms nya sjukhem med tillerkänd pension, var det efter 15 års hängifven tjänst därstädes och uteslutande därför att hon, 62 år gammal som hon är, ej längre orkar utöfva sin syssla med samma kraft som förr.

Men det är med stor saknad fru H. drar sig tillbaka för att njuta en välbehöflig ro efter det mödosamma värfvet, och ej mindre saknas hon i sin ordning af styrelsen för den institution, hon senast tillhört, samt af kamrater och patienter, som i henne lärt skatta en god människa och en skicklig vårdarinna.

VID TROLLHÄTTAN.

JAG STÅR öfver fallet, som dånande far, jag lyssnar till svallet, som lockar och drar. Det hväser, det ryter och hviner, i solens strålar likt stänk af silfver det glittrar och skiner.

Det störtar framåt på sin brusande färd, det är som en stormande, upprorisk värld. I vrede det tjuiter och lärmar, det sträcker sig uppåt som tusende hotfulla armar.

Hvad kraft där bor i dess vilda lopp, hvad kraft i vår vilja, som fångar det opp och tvingar dess bölja att bära oss vittne om snillets och arbetets framgång och ära!

Men fastän vi hejda dess snabba fart, mot hafvet, mot hafvet det bryter sig snart ur de starka, hämmande banden. Hvem binder vågen, hvem fångslar den kämpande anden?

Där ofvan fallet var böljan blid, hon speglade himlen i stilla frid. Mot afgrunden nu hon rusar. I djupet därnere det ryter, det kokar och brusar.

Hur blef du så vild, du lugna våg? Du är som ett folk på härnadståg. Du hatar den vekliga friden, du störtar med jublande fröjd till den älskade striden.

Och allt hvad där finnes i människobarm af lågande längtan, af smärta och harm, det stiger ju stundom likt vågor, det störtar sig fram i en hvirfvel af vrede och plågor.

Men liksom älfven är stark och fri, så bo där frihet och styrka i vår andes stolta begäran att bryta sig väg trots nöd och sorg och förfäran.

Som din, o älf, må vår ban' gå fram! Att falla i striden är ingen skam, men att dådlöst och ängsligt vika, det är att sin rätt och sin plikt som människa svika.

Nej, låt oss sträfva med kraft och mod, och ge, om så kräfvets, båd' lif och blod. Mer ljus, mer lycka i världen! Framåt, framåt, om vi också stupa på färden!

Och när vi kämpat en ädel strid, så kommer kanske en annan tid, då de vilda, skummande vågor ha lagt sig till ro och spegla stjärnornas lågor.

MARIA DURLING.

HITTEBARNET. SKISS FÖR IDUN AF M. ANHOLM.

(Forts. och slut från föreg. nr.)

DET Ä' JUST min mening, sade Ilja och skakade af ifver. Nu ska du få höra! Hur många gånger har du suttit inne? frågar domaren barskt. — Ingen gång, ers högvälborehet, svarar jag, som sanningen ä'. — Du får ett år, säger han så. — Ett år ä' ett år, tänkte jag, det går väl. Så kommer turen till den andra, som får samma fråga. Han svarar: två gånger, och vet du, hvad straff han får? Bara sex månader. Men värre blir det ännu. Den tredje, som kommer före, har suttit inne fyra gånger, och den skojaren släpper han undan med tre månader. Kan du se nå'n rätsida på det?

Dmitri började skratta. — Du ä' ännu ett spenabarn i oskuld, kan jag märka, sade han. Skål, ditt fårhufvud. Kan du inte begripa, att ingen gång betyder ingen rubel, två gånger betyder två gånger tio rubel, och fyra gånger betyder fyra gånger tio rubel.

Ilja hade spärrat upp ögonen och satt en god stund som ett lefvande frågetecken. Men på en gång gick ett ljus upp för honom. Han

Hylins Boro-Lanolintvål

och

Hylins Victoriatvål

äro dryga, milda, välgörande och dock billiga.

slog ihop händerna och utbrast med oförställd beundran:

— Det var mig en ärkebaddare! Jo, de höga herrarne förstår mer än en bonde. De har inte gått i skola för ingenting. Det ska jag, minsann, skriva mig bak örat. Men farlill' — och han gaf Dmitri en puff med handen — det där ä' väl i alla fall inte så alldeles efter lagen?

— Hvad vet jag, svarade konstapeln, det tillkommer inte mig att kritensera mina förmän. Jag har bara hört, att det finns domare, som har den ordningen. Alla ska vi ju lefva. Den, som kan något, han duger till något. Den, som inte har fått lära något, kan inte skaffa kålen till kålsoppa, det vet jag bäst.

— Men hvad ä' det du säger, farlill', du, som har kommit så högt på strå och tjänar vår fader tsaren?

Dmitri såg med stolthet på sin uniform.

— Den ger anseende, sade han.

— Och schaber sedan?

— Nej, min dufva, där högg du, med förlofsagdt, i sten. Tjugusex rubel i månaden. Ä' det något för en kristen att dra fram hustru och sex barn på?

— Hm! Inte ä' det mycket. Men — om du bara gör så här — och Ilja gned den högra handens fingrar mot hvarandra — så klibbar kopeken vid.

— Det ä' bara strunt med det. De stora, ser du! Och hvad ska man säga? Alla vill ju lefva. Men för fattigman ä' det mången gång svårare än för en svulten råf, för den får ta sitt, hvar den finner det. Och ungar ä' det öfverflöd på.

— Ja, sade Ilja, så ä' det. Inte duggar det just manna för den fattiga, men nog regnar det med ungar, så det förslår. Allt ä' ju så ojämnt deladt.

— Jag vet inte min lefvande råd — Dmitri talade med dystert hopdragna ögonbryn — åtta munnar ä' det redan att mätta, och nu kommer kvinnan min snart med en till. Vi svälter redan, så att det dånar i skrofvat ibland. Jag vet inte mer, hvad jag ska ta mig till.

— Det ska jag säga dig, farlill'. Blir det en pojke, så dra till svängremmen ännu ett håll och behåll honom. Pojkar ä' ett kapital, som drar räntor i framtiden. Men ä' det en flickstackare, så sätt ut henne!

— Sätt — ut — henne! upprepade konstapeln, i det han slog kors för sig. Alla helgon bevara mig! En fattig syndare ä' jag, som blundar ibland för nöds skull, men någon mördare ä' jag inte.

— Du förstår mig inte, min dufva, sade Ilja lugnt. Du minns väl Timofej i granngålen? Nå-å, det gick honom, som det går dig. Många munnar i stugan, lite bröd, och kvinnan gick med en till. Det blef en flicka. Så tog han henne och la' henne i en förnäm port. Vår herre får sörja för henne, tänkte

Mälar-Restauranten

är

Stockholms mest moderna Restaurant.

Vidsträckt, härlig utsikt öfver Stockholm
och Mälaren.

Utsökt franskt och svenskt kök.

Väl lagrade viner (dir. importerade).

Riks 99 26. Allm. 93 51.

han, då jag inte kan. Och det gjorde han. Flickan — blef hon inte upptagen som barn i den fina familjen? Mer än en gång såg de henne åka förbi i herrskapsvagn med den fina frun. Det var annan kålsoppa, det!

Dmitri satt en stund i tankar.

— Ja-så, sade han till sist. På det viset. Det vore bäst för barnet, men underligt ä' det i alla fall att göra sig af med sitt kött och blod. Jag ska tänka på det. — Skål på dig, farlill'. Nu får jag nog langa mig ut. Om en timme ä' jag ledig, så kan vi språka mer.

Han gjorde sin skyldiga reverens för den nedrökta helgonbilden i hörnet och skyndade ut.

*

Polly, Dmitris hustru, var en sträf kvinna. Lifvet hade icke tagit på henne med lena händer och fostrat milda känslor hos henne. Hon hade en hård hand med barnen och hårda ord mot mannen, då han någon gång kom hem i onyktert tillstånd. Men hon skonade icke heller sig själf. Utan att knota drog hon fattigdomens tunga lass. Inte tjänar det till något att önska sig vara en rubel, när man är en usel kopek, brukade hon säga.

Dmitri hade hon knappast sett, förrän popen läste välsignelsen öfver dem. Enligt den fäderneärfda seden var äktenskapet uppgjort af föräldrarna utan att kontrahenternas mening tillspordes. Det inpräntades hos bruden först af allt en obegränsad lydnad mot maken. Den motsvarande förmaningen till brudgummen från dennes far lydte: Du skall älska din hustru, men ruska henne som ett päronträd. Då far djäfvulen ut af henne. Maria Magdalena hade haft sju oreña andar. Ingen kvinna har mindre.

Dmitri blef dock ingen hård make. Han "ruskade" sin gumma, endast då vodkan stigit honom åt hufvudet, och hon med sina vreda ord drog ned honom ur hans lyftade stämning. Men han var sträf och mycket tungsint, och någon glädje väntade icke den sextonåriga bruden i det nya hemmet. Hon släpade och slet och fick barn, blef gammal i förtid och hård i sinnet.

Nu gick hon i väntande dagar och var tung på foten, men att spara sig kunde det icke vara fråga om. Hon stod som bäst i tvättbunken, då Dmitri kom med sin plan angående det ännu ofödda barnet.

Då slog hon knytnäfen hårdt i baljkanten, så att vattnet skvimpade öfver.

— Jag föder inte mina barn med smärta, för att de ska kastas på dynghögen, sade hon.

Hustruns ord gaf genljud någonstädes i mannens innersta, och han kände sig skamfull. Han hade dock noga genomtänkt saken och kommit till det resultatet, att det för alla parter vore bäst att göra som Ilja hade sagt. Mot sedvana gaf han sig nu till att närmare utveckla sin mening för hustrun. Han beskref, hvilken härlig lott flickebarnet skulle få hos de

rika, som gemenligen själfva hade ondt om barn, huru de kanske, som Timofej till och med skulle få se henne åka förbi i herrskapsvagn. Det vore annat än att småsvälta årets 365 dagar.

Polly visste af erfarenhet, att när hennes man var nykter, hade han öfvertaget. Hon visste också, att han var envis, när han hade satt sig något i sinnet, och att för resten en kvinnas ord icke gällde mer än en fisk i fastan. Hon sade honom därför icke vidare emot. Hon svarade endast:

— Vår herre får råda. Du ska se, det blir en pojke. — — —

Men det blef en flicka.

*

Det var en gråkall morgongryning. Dmitri hade stigit upp, medan det ännu var mörkt. Utan ett ord tog han barnet från moderns sida, slog korstecknet öfver det och vecklade in det i en gammal trasig sjal. Han hörde hustrun stöna tungt och skyndade sig att få kappan öfver axlarna och komma bort.

Han kände sig glad öfver att gatan ännu var mörk och folktom, men i öfrigt var han allt annat än glad. Det gnagde så underligt i bröstet på honom.

Med ilande steg skyndar Dmitri nedåt gatan och vagnar af och till barnet, för att det icke skall börja att skrika. Han har allaredan utsett åt sig en ståtlig port i de rikets stadsdel. Där vill han passa på, när det öppnas, smyga sig in och lägga flickan där. Hos så rika människor märktes icke en mun mer eller mindre. Han har endast att passera floden, så är han i rappet där. Han springer nästan och är snart ute på bron.

Mäktig och bred strömmar floden under hans fötter. Rastlöst ilar den framåt, och hemlighetsfull som själfva dödens flod hvälfver den sina hvirflar i det spöklikt bleka återskenet från den svaga ljusningen i östern.

Då börjar den lilla sakta att kvida och rör hufvudet fram och tillbaka, som sökte hon moderns bröst. Dmitri blir på en gång så underligt svag i knäveckan och måste stöda sig på räckverket. Medan han vagnar barnet, stirrar han dystert ned i de mörka böljorna.

I dag har floden ett alldeles nytt ansikte, tycker han. Han stirrar och stirrar och känner sig helt hemsk till mods. Och underliga röster hör han där nere. Först förnimmer han toner. Så formar det sig till ord.

Förskräckt rycker han till och trycker barnet fastare intill sig. Det fattas bara, mumlar han.

Han fortsätter skyndsamt sin gång, men rösterna från djupet kan han icke bli kvitt.

— Här är glömska, här är evig ro. Ett ögonblick, och allt är slut. Hvad är lifvet?

Hvad är lifvet? Den frågan hamrar i hans tinningar. För första gången under hans lefnad träder den med bjudande styrka fram och kräver ett svar. Om det verkligen är någon mening med lifvet, det förstår han, så kan han icke handla godtyckligt med en varelse, som han själf har satt in i världen.

— Jo, det skulle visst vara någon mening med fattigmans lif, tänker han bittert, någon annan mening än brist och nöd och försökelse af alla slag. För de rika kanske — —

Nu är han öfver bron, och sedan han väl fått husraden bakom sig, blir han fri för de besvärliga rösterna från floden. Han börjar att hvissla för att inge sig mod. Det är endast den stora stadsparken emellan, och så är han framme vid målet.

Parken ligger på slutningen af flodstranden, och stigningen är icke synnerligen stark, men ju längre Dmitri kommer med sin börda, dess

besvärligare blir det dock för honom att stiga. Aldrig hade han trott, att ett litet barn kunde bli så tungt. Han drar häftigt andan och kan nästan icke längre flytta fötterna. Kallsvetten bryter fram på hans panna, och han måste sätta sig på en bänk för att torka sitt ansikte.

Som han sitter där, börjar barnet åter att röra sig. Han känner en stark längtan att ännu en gång kasta en blick på det lilla röda ansiktet, men han törs icke. Är jag då en missdådare? frågar han sig.

Han törs icke blifva här längre. Bara kvinnojunk, säger han föraktligt till sig själf. En man får inte vara en käring.

Han reser sig beslutsamt upp för att gå.

I samma ögonblick hör han ett underligt pipande ljud bakom trädet invid bänken. Helt mekaniskt tittar han dit och ser ett bylte ligga på marken. Det rör sig sakt. Han tror det vara ett knypte med stulna kycklingar och stöter till det med foten.

Alla helgon! En liten hand sticker fram ur knytet, och ett barnskrik höres. Skräckslagen står mannen och stirrar på synen, medan han slår kors på kors för sig.

— De hundarna! De hedningarna! ropar han högt och ser sig omkring som för att vädja till osynliga vittnen. Att kasta ut ett litet gudsbarn som en hundvalp!

Försiktigt tar han upp det lilla byltet. Medan han nu står där med bägge barnen i sin famn, föregår något underligt med honom.

Tårarna störta ur hans ögon, och han skälver som ett asplöf. Var det detta han hade tänkt att göra med sitt eget barn? Skulle hans kött och blod ligga så där ensamt och hjälplöst och sträcka handen mot främmande människor som en anklagelse mot fader och moder?

— Heliga Guds moder, förbarma dig öfver mig, syndare, suckar han.

Än det arma, främmande barnet då? Skall han åter lägga det på jorden och öfverlämna det åt sitt öde.

Ett ögonblick står han villrådig, men han kan icke förmå sig att lägga barnet tillbaka.

— Herre Jesus, du som själf var ett litet fattigt barn, förbarma dig öfver oss alla, beder han, slår kappan om det främmande barnet och vänder hemåt med sin dubbla börda.

Det var märkvärdigt, så lätt han hade blifvit i hågen och på foten. Den tanke, som fallit honom in, att också världens store frälsare en gång varit ett fattigt barn, gaf honom en förunderlig tröst och väckte något liknande hopp i hans själ. Och den känslan var så ny, att han tyckte sig ha fått vingar. Det var också på tiden, att han kom hem. De små blefvo mer och mer oroliga, och det skulle just bli en treflig historia, om han, ordningens handhafvare, öfverraskades med två skrikande dibarn under sin kappa.

*

Polly satt i sin säng och klädd på det minsta barnet. Hon var ännu för svag till att stiga upp, men på latbänk fick hon ej ligga. Tårarna runno ned för kinderna. Hon kände sig uppbragt och sårad i sitt innersta och olyckligare än någonsin förr.

Då hör hon mannens steg i förstugan, och det känns, som om en hand med hårda fingrar kramade hennes hjärta. Hon skjuter barnet ifrån sig och lägger sig med ansiktet mot väggen. Om det gällde hennes lif, kunde hon icke se på honom nu, den mördaren. Han skulle bara försöka att närma sig henne en gång till, han, som behandlade henne som en hynda, från hvilken man tar valparna utan att fråga om lof.

"Reflex",

bästa putsmedel för alla metaller. Besparar tid och pengar. Gör, utan arbete, metallens yta fullkomligt ren, hvarigenom en djup och varaktig glans erhålles. Försäljes i dekorerade bleckburkar à 200 gr. till 25 öre pr burk hos hrr handlande.

TEKN. FABRIKEN GÖTA, Stockholm 4.

Rikstel. 68 74. Allm. 138 39.

Under sådana bittra tankar hör hon mannen komma in och stanna som försagd vid dörren. — Hustru! säger han, och hans röst är så ovanligt mild.

Hon vill icke höra. Han skäms nu, tänker hon, det ä' rätt åt honom. Men i detsamma hör hon ett ljud, som kommer henne att spritta till, och därpå ett argt och hungrigt skrik från späda lungor.

Darrande reser hon sig upp, och framför henne står mannen med lillan under ena armen och en annan liten en under den andra.

— Himmelska drottning! utbrister Polly och slår kors för sig.

— Jag hittade det här byttet i parken, sade Dmitri — utkastad som en hundvalp — och då — då vände jag om med bågge. Jag tänkte att Jesus, som själf varit ett litet fattigt barn, nog skulle hjälpa oss.

Hustrun har redan sträckt ut armarna efter sitt barn. Tårarna störta ur hennes ögon, men bitterheten är borta. Med en obeskrifligt ljuf förnimmelse lägger hon barnet till sitt bröst. Därpå sträcker hon ut armarna efter hittebarnet. Hon slår korsets tecken öfver det, ser på det ett ögonblick och lägger också det till bröstet.

Hon ler genom tårarna till mannen. Han har aldrig sett henne se så mild ut, och helt upprymd utbrister han:

— Och jag, som ännu inte vet, om det ä' en pojke eller flicka.

ADELAÏDE RISTORI.

EN SCENARTIST af mäktigare andlig struktur än hvad våra utpuffade teaterstjärnor i allmänhet äga, har med den italienska skådespelerskan Adelaide Ristoris nyligen timade död gått ur tiden.

Hon föddes 1821 i den lilla italienska staden Cividade i provinsen Udine. Hennes föräldrar voro teaterfolk, men utan någon vidare talang. Redan vid fyra års ålder beträdde Ristori teaterlifvet, i det hon spelade barnroller på ett sätt, som röjde att hon var ett underbarn. Vid tolf års ålder hade hon hunnit till ingenue-uppgifterna, och efter att ha fått åtnjuta ledning af den framstående skådespelerskan Charlotta Marchionni sprang hennes rika begåfning ut i full blom och hon eröfrade världsrykte såväl inom dramaten som komedien.

Hennes år 1847 ingångna äktenskap med en ung markis Grillo höll på att för alltid aflägsna henne från scenen. Men hennes åtrå att få utöfva den konst, som så att säga låg henne i blodet, dref henne snart tillbaka till teaterlifvet, och under sitt flicknamn skördade hon nu den ena konstnärstriumfen efter den andra.

Så reste hon till Paris 1855, där till och med själfva Rachel trängdes i skuggan af hennes kolossala framgångar. Ett formligt seger-tåg företog hon sedan under de närmast följande åren genom gamla och nya världen. 1857 gästade Ristori sålunda Spanien och besökte därefter London, Berlin, Holland, Ryssland och Konstantinopel. Äfven till Nord- och Sydamerika sträckte hon på 60-talet ut sina färder, och 1879 och 1880 var hon på turné i Sverige.

Hit medförde hon eget sällskap, och i Stockholm, Uppsala m. fl. städer skördade hon utomordentliga triumfer.

50-årig lämnade hon på 1880-talet scenen och lefde därefter i Rom ett lyckligt familjelif, endast uppträdande en och annan gång för välgörande ändamål.

Adelaide Ristori har ställts i främsta ledet bland alla tiders skådespelerskor genom det

ADELAÏDE RISTORI.

ända till fulländning sanna i sitt konstnärsskap, genom det utomordentligt noggranna och pietetsfulla studium hon ägnade alla sina uppgifter och slutligen genom de naturliga framställningsmedel, hvaröfver hon i så rikt mått förfogade.

Sina största triumfer firade hon i hufvudrollerna i "Francesca da Rimini", "Macbeth" och "Maria Stuart". År 1887 utgaf hon i Turin sin själfbiografi under titeln "Ricordi e studi artistici".

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN uppförde i torsdags "Muntra fruarna" med fröknarna Märta Petrini och Liva Edström som fruarna Ström och Page. Den senare hade här ytterligare tillfälle att visa de framsteg, hon gjort under det senaste studieåret, och hon kom oss att ej alltför mycket sakna företrädarinnan i detta parti. Tyvärr kan detsamma ej sägas om aftonens gäst, fröken Petrini. Att tänka, det hon på något sätt skulle kunna ersätta fru Östberg, förefaller nära nog absurdt, och detta misslyckade försök härtill kan endast bidraga att öka saknaden efter denna ännu så framstående konstnärinna. Visserligen kan man iakttaga, att fröken P. en gång haft en viss lätthet för koloraturfacket, men stämman har förlorat sin fraicheur och drunknar fullständigt i ensemblen. Intonationen och textuttalet äro ock mycket grumliga. Någon dragningskraft för k. teatern kan denna gäst alltså ej blifva. Den unge tenoren hr Schweback sjöng Spinkers parti oklanderligt, men af verklig komik märkte man föga. Utförandet af den förträffliga operan hade åtskilliga goda poänger, men företedde ock många slitningar.

ÖSTERMÅLMSTEATERN har efter allt att döma fått ett repertoarstycke genom upptagandet af dramatiseringen af Charles Dickens' roman "Oliver Twist". Dock, det må sägas först som sist, för den som håller Dickens kär, har stycket egentligen ingenting att bjuda. Den store brittiske författarens geniala skildringskonst, hans djupa människokänedom och strålande humor, hans stil, som än har kådans seghet, än etsnålens skärpa, än böljar som ett sådesfält en blåsig sommardag och än i oförljkliga perioder målar skräckens slagskuggor och nattens spökvisioner — om allt detta ger mr Comyns Garrs dramatisering knappt en

Ett välkändt namn

Her Standard, färdiga foderlif, skaffat sig på en jämförelsevis kort tid. Som de två viktigaste orsakerna härtill kunna vi utan tvifvel nämna 1) Utmärkt facon. 2) Utmärkt tyg 3) Välgjordt arbete. Alla färdiga Standard foderlif äro tillklippta efter de pålitliga Buttericks mönster. Har Ni icke förut försökt ett Standard-foderlif? Gör det då? Finnes på lager i följande storlekar, i följande kvalitéer:

N:o 40	42	44	46	48	50	52
Bröstdi	81	86	91	96	102	107
A. korta,	pris 2.35	med svart				
A. långa,	» 2.85	baksida.				
B.B. korta,	pris 2.60	Finnes i tvill, ljus-				
B.B. långa,	» 2.50	grått, mellangrått,				
C. korta,	» 1.75	beige och hvitt.				

Ordres till landsorten endast mot postförskott. Erbållas endast i Buttericks Mönsteraffär, Drottninggatan 72, Stockholm, Riks 1726.

aning. Denna svaghet delar för öfrigt Garrs opus med snart sagdt alla dramatiseringar af berömda romaner.

Emellertid är styckets verkan stark nog, och det finns framför allt lif och rörelse i scenerna samt fullt af dramatiska knalleffekter, förständigt blandade med rörande situationer. Däremot kunde bearbetaren godt ha lånat mera humor ur boken än han gjort.

Utförandet gick med lif och känsla, penseldragen voro grofva, men i allmänhet väl anbragta. Den som fullt konstnärligt behärskade sin roll, var hr Ivar Nilsson, hvars judetyg hade lif och karaktär alltigenom. Fru Lotten Olssons fina talang hade af gatlinkan och förbryterskan Nancy gjort en kanske ej fullt så realistisk bild, som sig bordt; mera animalisk vildhet skulle ej ha skadat. Hr Hagmans Bill Sikes hade särskildt i de sista tablåerna goda moment, och den unge Oliver själf gafs på ett om lofvande sceniska anlag vittnande sätt af eleven Doris Altmann.

Skådespelet var skickligt iscensatt af hr Hagman. Men han hade räknat fel beträffande dimensionerna på fönsteröppningen i tredje tablån. Där hade han bekvämt kunnat krypa igenom, om han haft lust.

E. H—n.

WILHELM STENHAMMAR, vår framstående och populära pianist, står i begrepp att lämna oss och för de närmaste åren bosätta sig i Italien. Före sin afresa har han dock velat taga afsked af den publik, som visat sig så villig att infinna sig till hans musikafnar. Till den ändan har han i dessa dagar gifvit tvänne konserter i Musikaliska akademiens nyputsade, nu nästan alltför bländande sal, den ena i fredags, den andra i måndags, och att ingen plats stod obesatt vid någondera konserten, behöfver väl knappast nämnas. Naturligtvis upptog programmet båda aftnarna uteslutande namnet Beethoven med flere af mästarens mera betydande sonater såsom den i c-dur op. 53, e-dur op. 109, ass-dur op. 110 och den storslagna, underbart gripande c-moll-sonaten op. 110. Programmet utfylldes ena aftonen med sex bagateller, sammanställda under op. 126, den andra aftonen af 33 variationer öfver ett vals-motiv af Diabelli, c-dur op. 120, detta sistnämnda nummer ett helt galleri af de mest skiftande tonmålningar från den öfverdådigaste humor till det älskligaste svärmeri eller det mest dystra svärmod. Och i utförandet af alla dessa kompositioner visade sig hr Stenhammar som den hängifvaste Beethoven-tolkare, den där med innerlig kärlek söker intränga i den store mästarens skapelser. Han verkar ock som oftast öfvertygande och medryckande, om man än ibland ej kan få uttolkarens uppfattning af en eller annan sats att stämma med ens egen. I alla händelser gör vårt musiklif genom hr S:s bortresa för den närmaste tiden en stor förlust, och att detta äfven var de flesta åhörarnes mening, framgick tydligt af det intensiva bifall, som hvardera aftonen kom hr S. till del och som tydligen innebar "ett hjärtligt välkommen åter".

VIOLIN- OCH PIANOKONSERT gafs i fredags i Musikaliska akademien af de båda unga tonkonstnärerna hrr Sven Kjellström och Alfred Roth. Båda utmärkte sig för ett väl genomtänkt, nobelt och konstnärligt föredrag, och allt gaf vid handen, att bägge äro kallade att så smånigom göra en god insats i vårt nationella musiklif. Utom välkända saker upptog programmet ett par framstående nyheter för vår publik, nämligen Gustaf Håggs romans och Richard Strauss' violinsonat i ass-dur. Bifallet var hela aftonen synnerligen varmt och lifligt.

KONSERTFÖRENINGEN gaf på tisdagen sin första orkesterkonsert för säsongen. Vi återkomma till densamma i nästa nummer.

Glöm icke
Kvinnornas rösträttspetition!

Alkoholfria bords- och läskedrycken

Pomril

bör ej saknas i något hem. Levereras från Aktiebolaget Pomril, Stockholm.

Rikst. 102 85. Allm. 76 86.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN**. Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21-27 OKT. 1906.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; laxrullader med skarpås; mjölk; kaffe eller te med korinkaka. Middag: Buljong med oststänger; bruten hummer; stekt hare med brynt potatis och salader; valnötstårta.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; rysk salad (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttkroetter med champignonsås; vinsoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kotletter af kalkyl med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Selleripuré; kokt torsk med senapssås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Späckad kalflever med potatis; krusbärskompott med vispad gräde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; marinerade lammkotletter med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtar med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannstek silt med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sjömansbiff à la Juno; helkokta äpplen med gräde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; köttstufning i snäckor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; kokt fläskkorf med potatismos.

RECEPT:

Oststänger (f. 6 pers.). 75 gr. gr. smör, 50 gr. rivnen ost, 75 gr. hvetemjöl.

Till pensling: 1 äggula. Beredning: Smöret skiras och hälls i ett fat. Den rifa osten och mjölet tillsätts, hvarefter massan omröres väl. Degen formas till fingertjocka stänger, hvilka skäras i 5 cm. långa bitar. De penslas med äggulan, läggas på en väl rengjord och smord plåt samt gräddas vackert rostgula i ordinar ugnsvärme. De serveras till buljong, afredda soppor och purée.

Valnötstårta (f. 12 pers.). 300 gr. valnötter, 6 ägg, 200 gr. strösocker, 70 gr. potatismjöl.

Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. fint stötta skorpor.

Beredning: Valnötterna knäckas, en tredjedel af dem (de helaste) sparas till garnering af tårten, en tredjedel hackas fint med knif och resten drives genom mandelkvarn. En tackjärnsanna smörjes med kallt smör och beströrs med de stötta skorporna. Äggulorna och hvitorna skiljas. Gulorna röras med sockret 3/4 tim., under tiden tillsättes 3 ggr. 1 msk. vatten. De malda valnötterna tillsätts jämte det väl torra potatismjölet. Sist nedskåras de till hårdt skum slagna ägg-hvitorna. Smeten slås i den smorda pannan och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 3/4 tim. Tårten stjälpes upp efter 10 min. och får kallna. Den delas då i tvänne böttnar. Grädden vispas till hårdt skum. Tårten fylls med 1/3 af grädden, blandad med de hackade valnötterna. En del af grädden bredes ut öfver tårten och med resten garneras tårten i rutor, genom garneringsträtt. I rutorna läggas de hela valnötterna. Tårten kan även garneras med frukt och gelé.

Rysk salad (f. 6 pers.). 2 små humrar, 5 lit. vatten, 75 gr. groft salt.

Grönsaker: 2 morötter, 1 selleri, 1 palsternacka, 1 burk gröna bönor, 1 burk konserverade ärtar.

Mayonnaise: 3 msk. smör (60 gr.), 6 msk. mjöl (90 gr.), 1 tsk. engelsk senap, 6 dcl. vatten, 5 äggulor, saften af 1 citron, 2-3 tsk. fin vjögna, 4 msk. god matolja, salt, socker, 2 dcl. tjock gräde.

Till garnering: Grönsalad, 1 hårdkokt ägg.

Beredning: Hummern nedlägges i kokande, saltadt vatten och får koka 15 min., hvarefter den upptages och får kallna. Den klyfvas längs efter och klorna krossas. Köttet lossas varmt och skäres i bitar. Morötterna, selleriet och palsternackan ansas på vanligt sätt och skäras i jämna tårningar samt kokas mjuka i lätt saltadt vatten, hvarefter de upphållas i durkslag, så att vattnet får väl afrinna. Ärtorna upphållas likaså i durkslag och bönaorna skäras på snedden i 3 delar. Till mayonnaisen sammanfräas smör, mjöl och senap, det kalla vattnet tillsättes, litet i sänder, under flitig rörning och såsen får koka 20 min. Den passerar därefter genom härskigt

Späckad kalflever (f. 6 pers.). 1 1/4 kg. kalflever, 1/2 hg. späck, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 m. maghinna, 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. gräddmjöl, 1 tsk. soja.

Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, lefversås, (1 msk. rivnen mest), salt, hvitpeppar, socker, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Levern bör vara ljus till färgen och hinnan så skör, att den brister vid en tryckning af fingret. Levern lägges i vatten 1/4 tim. Den sköljes därefter väl och torkas.

20 liter öl,

godt, maltstarkt, läskande, alkoholfritt, kan hvar och en själf brygga medelst **Lagermans Bryggalette** (läses brygga lätt). Buggalette är huvudsakligast sammansatt af malt, enbär, humle o. socker. Bryggalette ersätter de alkoholstarka maldryckerna och föredrages framför svagdricka. Säljes i speceriaffärerna å 60 öre pr burk.

Tillverkare: **FABRIKEN TOMTEN,** (Alex. Lagerman Jr.) Stockholm, GÖTEBORG, Malmö, Sundsvall.

och röres tills den blir kall, då äggulorna, en i sänder, iröras och såsen arbetas med slef omkr. 1 tim., under det att oljan, citronsaften och vinaigren tillsätts omväxlande och droppvis. Såsen afsmakas med salt och litet socker och sist tillsättes den till hårdt skum slagna grädden. Grönsakerna medblandas i såsen jämte hummern, hvarefter saladen omröres mycket försiktigt, så att hummern ej går sönder. Saladen upplägges högt på rundt serveringsfat och garneras med grönsalad och det hårdkokta ägget. Den serveras som mellanrätt.

Anm. I stället för hummer, kan kall fågel, skuren i tårningar, användas.

Selleripuré (f. 6 pers.). 2 stora selleri, 3/4 lit. vatten, 2 lit. buljong, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, hvitpeppar, salt, 1-2 msk. sherry, 1-2 äggulor.

Beredning: Selleriet skalas, sköljes, påsättes i 3/4 lit. vatten och får koka mjukt. Ett selleri fräntages och skäres i tårningar, som serveras i soppan. Det öfriga passerar. Smör och mjöl sammanfräas, purén jämte buljongen påspädes och soppan får koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna och sherry. Äggulorna vispas upp i soppskålen och soppan tillsås under stark vispning. Selleritårningarna läggs och soppan serveras med frikadeller eller rostad bröd.

Späckad kalflever (f. 6 pers.). 1 1/4 kg. kalflever, 1/2 hg. späck, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 m. maghinna, 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. gräddmjöl, 1 tsk. soja.

Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, lefversås, (1 msk. rivnen mest), salt, hvitpeppar, socker, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Levern bör vara ljus till färgen och hinnan så skör, att den brister vid en tryckning af fingret. Levern lägges i vatten 1/4 tim. Den sköljes därefter väl och torkas.

Adror och hinnor borttagas så mycket som möjligt. Späcket skäres i strimlor och levern späckas därmed i täta rader sick-sack. Den ingndes med salt och peppar och inlindas i den sköljda maghinna, som hopfästes med vispkvistar eller hopsys. Smöret brynes i en järngryta, levern lägges och brynes vackert samt spädes litet i sänder med gräddmjölet, tillsatt med soja. Den bör ofta ösas och stekes sakta, med tätt slutet lock omkr. 1 1/2 tim. Smör och mjöl sammanfräas, den silade köttjusens tillsättes litet i sänder och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och det kalla smöret. Maghinnan borttagas; levern skäres i tunna skiffror samt upplägges på varmt fat och öfvergutes med litet af såsen.

Marinerade lammkotletter (f. 6 pers.). 12 lammkotletter, 50 gr. späck, 50 gr. salt oxunga, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 2 msk. ättika, 2 msk. matolja.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3 dcl. brun kalfbuljong, 1 msk. madeira, 1 msk. smör (20 gr.).

Till garnering: 1 burk champignoner.

Beredning: Kotletterna tvättas med en duk doppad i hett vatten, putsas så att de få en vacker form. De späckas därefter med späcket och tungan skurna i fina strimlor, läggs på ett fat, kryddas och begjutas med ättikan och matoljan samt få ligga 1 tim. De inklappas lätt i en kött-handduk, stekas vackert bruna i smöret och upplägges på varmt serveringsfat. Pannan urvispas med den heta buljongen och vinet och såsen hälls öfver kotletterna. De garneras med champignoner skurna i skiffror och frästa i smöret samt serveras med fransk- eller spritsad potatis.

Sjömansbiff à la Juno (f. 6 pers.). 1,3 kg. benfritt innanlår eller bifftött, 3 tsk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 msk. fint hackad portugisisk lök, 2 hg. kokt, rökt skinka, 1 1/2 lit. rå potatis, 8 dcl. efterbuljong, 2 dcl. hvitt, franskt vin eller pilsener.

Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.). Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i omkr. 2 cm. tjocka skiffror, hvilka bultas lätt på båda sidor och beströrs med peppar och salt. En tackjärns-panna upphetas långsamt, smöret brynes däri, biffrana läggs och stekas 1 min. på hvarje sida. De upplägges och pannan urvispas med den heta buljongen och såsen tillvaratages. Löken skalas och hackas fint. Skinkan skäres i skiffror. Potatisen skalas och skäres i 1/2 cm. tjocka skiffror. En kopparpanna med tätt slutande lock smörjes med kallt smör, däri lägges ett hvar biffror och lök, därpå ett

Champagne

Eugène Barbier, Reims.

hvarf skinka och potatis, så lägges allt hvarvis, öfversta hvarvet bör vara potatis. Biffsåsen påhälls och bör stå upp till öfversta hvarvet. Anrättningen får sakta koka 2 tim., hvarefter vinet tillsättes och kokningen fortsättes 1/2 tim. Biffen serveras direkt ur pannan.

Köttstufning i snäckor (f. 6 pers.). Rester af stek eller fågel, (omkr. 1/2 lit. finskuret kött), 75 gr. kalfbräsa.

Hvit sås: 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, champignonspad, 4 dcl. buljong, 1/2 burk champignoner à 70 öre, 2 dcl. tunn gräde, salt, hvitpeppar.

Till snäckorna: 1/2 msk. smör (10 gr.). Äggstanning: 2 ägg, 1 tsk. hvetemjöl, 1 1/2 dcl. tunn gräde, salt, socker.

Till garnering: 1/2 burk champignoner à 70 öre, 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Köttet skäres i fina tårningar. Kalfbräset sköljes väl och påsättes i kallt vatten tillsatt med litet salt och får koka omkr. 10 min. Det upptages och får kallna samt rensas och skäres i små tårningar och spadet tillvaratages. Köttet, bräset och champignoner fräas väl i smöret. Till såsen fräas smör och mjöl, champignonspad, buljong och gräde påspädes och såsen får under rörning koka 15 min., hvarefter köttet lägges och stufningen afsmakas med kryddorna. Snäckorna smörjas med smör och köttstufningen lägges. Äggen vispas med grädden, mjölet och kryddorna och litet af äggstanningen hälls öfver köttstufningen i snäckorna. Dessa insätas i god ugnsvärme att grädda, tills äggstanningen fått vacker, gulbrun färg. De tagas då ut ur ugnen och garneras med de fint hackade champignoner, frästa i smöret.

LEDIGA PLATSER

Ung, bildad flicka

af god familj och med godt sätt mot kunder och vana vid tapissierbranchen erhåller genast väl aflönad plats i broderiaffär i större stad i mellersta Norrland. Svar till »Pålitlig erfarenhets» ställes till Svenska Telegramb. Annonss-afdelning, Stockholm.

FAMILJ & herregård i mellersta Sverige önskar som sällskap och för språkets skull en bildad engelska under instundande vinter. Svar hälsat med fotografi till »N. R. S.», Iduns exp. f. v. b.

GODA PLATSER för hushålls- och barnfröknar, sällskaps-, vård-, lärarinnor att söka gen. Inack-Byrån, Norrköping. Rikstel. 916. Brefsvar mot 2 porto.

Värdinna,

svenska eller tyska, huslig, gärna musikalisk och skräkkunnig, önskas i vackert beläget tjänstemanshem på landet ej långt från Stockholm. Svar, åtföljd af fotografi, med uppgift af ålder, referenser, pretentioner etc., märkt »Hem på landet» under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm f. v. b.

En engelsk familj, boende i London,

önskar i början af december en bättre flicka att gå frun tillhanda. Svar till Mrs. Moore, 4 Kings-Parad, Finchley, London n. v.

UNG, enkel, anspråkslös flicka, kunnig i sömnad, får genast plats i tjänstemannafamilj på landet i öfre Norrland att gå husmodern tillhanda, hufvudsakligast med tillsynen af tre minderåriga barn. Svar med uppgift om lönepret. och ref. emotes under märke »Skogsbo», Iduns exp.

Undervisningsvan lärarinna

önskas för trenne flickor, 7, 8 och 12 år. Svar, åtföljd af betygsafskrifter, fotografi jämte uppgift om lönepretentioner till Disponent E. Wassberg, Sibbult.

LÄRARINOR, sällskapsdamer, kontors-, affärs-, hushållsbiträden, barnfröknar erhålla plats. Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsgatan 27, Sthlm.

Slöjdlärlarinna,

skicklig och undervisningsvan, hälsat troende, med undervisningskyldighet i finare handarbeten, mönsterritning, målning, läderplastik, träsnideri m. m., erhåller plats vid nästa års början. Afskrift af betyg och rek. insändas till »Slöjdlärlarinna», Iduns exp.

Kvinnlig trädgårdsmästare,

som på öfrigt tid är villig deltaga i hushållsytsslor, kan erhålla god plats att sköta en mindre villaträdgård i närheten af stad. Ansökan, åtföljd af betyg och fotografi till »Godt hem» under adr. S. Gumælii Annonssb., Sthlm.

UNG KVINNA med stadgad karaktär, ägande god hälsa och godt humör, önskas till medhjälpare vid ett hems »Kötande». Kunskap i trädgårdsskötsel ger företräde. Svar till »Kvinnohem» under adress: S. Gumælii Annonssbyrå, Sthlm, bör åtföljas af betyg och fotografi.

FÖR en stadgad, ordentlig, anspråkslös, bättre flicka, van vid husliga göromål, som vill åtaga sig att med hjälp af frun sköta ett litet hushåll (med undantag af skurning och tvätt) finnes plats 1/2 mil från Södertelge. Svar till »Sällskap och hjälp», möbelaffären, Wasagr. 7, Stockholm.

Värdinneplats

hos medelålders ungar (industridkare), finnes att genast tillträda. Sökande bör vara fullt kompetent att sköta ett hushåll, äga bildning, ett angenämt sätt och yttre och helst vara musikalisk. Svar till »God plats» under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm.

UNG bättre flicka, något kunnig i matl. och hälsat musikalisk erhåller plats 1 nov. på landet. Barn finnes. Svar med betyg, ref. och foto. till »Någon löv», Stockholm I p. r.

DÅ inom Kopparbergs län skall på grund af nuvarande lärarinnas afgång från 1907 års början anställas en

lärarinna i huslig ekonomi

att å länets landsbygd leda ambulatoriska skolkörskurser och därvid meddela undervisning i enkel matlagning, så kungöres härmed denna lärarinneplats till ansökan ledig. Lärarinnan, som åtnjuter en årlig aflönning af 700 kr. samt fri resa till anvisade tjänstgöringsorter och dessutom äger att å de platser, där hon kommer att tjänstgöra, åtnjuta förmånen af möbleradt rum samt afgiftsfritt deltaga i elevernas gemensamma måltider, skall i allt ställa sig till eftertättelse den af landstinget för henne fastställda instruktion. Tre månaders ömsesidig uppsägningsrätt. Platsen tillträdes den 1 jan. 1907, och ansökningar, ställda till Kopparbergs läns skolkörsnämnd samt åtföljda af intyg om ålder, god frejd och hälsa samt afgångsbetyg från fackskola för utbildning af lärarinnor i huslig ekonomi eller annan därmed fullt jämförlig utbildning, skola före den 15 inst. nov. insändas till Doktor P. Åkerberg, Korsnäs, som för öfrigt lämnar i ärendet nödiga upplysningar.

Epidemisjukskötersketjänst

fr. o. m. den 1 januari 1907 med station i närheten af Ullareds järnvägsstation samt tjänstgöringskyldighet för reträdesvis inom Ullareds extra provinssiakare distrikt är till ansökan ledig. Lön 600 kronor med 2 ålderstillägg af 50 kronor efter resp. 3 och 8 års tjänstgöring samt 25 kronor för anskaffande af sjukvårdsutensilier. Ansökningarna ställas till Sjukvårdsnämnden i Falkenberg distrikt och insändas före 20 november till e. provinssiakaren D. Cullberg, Ullared.

EN bättre, anspråkslös flicka, frisk och barnkär, något kunnig i sömnad och handarbete samt villig deltaga i sysslor inom hemmet, erhåller plats nu genast. Svar med ref., löneanspråk, ålder och fotografi till »1906», Vänersborg p. r.

VAN barnsköterska för två barn (ett spädbarn, ett dito husa, villig äfven åtaga sig vården af två barn om 4 och 5 år erhålla väl aflönade platser. Rek. fördras. Svar med lönepret. till Fru O. Nordenankar, Lustigkulle, Eksjö.

Hushållerska,

skicklig i allt hvad till ett landhushåll hörer, får genast plats att förestå bättre hem i Västergötl. Svar åtföljt af rek., betygsafskrift, ålder, foto o. lönevillkor insändas till »Landhushåll», Iduns exp. f. v. b.

PLATSER finnes 1:sta nov. för en bättre, barnkär, anspråkslös, frisk och gladlynt flicka, som, tillika med husmodern, vill åtaga sig att vårda och sysselsätta tvänne barn på 4 och 1 år. Svar med rek. och löneanspråk sändes till »Box 55», Mjölby.

TILL följd af sjukdom finnes husingfruplats ledig genast eller 24 okt. för välrek., frisk, veklrigt snäll och villig flicka, hälsat något skykunnig. Svar till »Husingfruplats», Postkontoret, Riddaregatan, Stockholm p. r.

BARNFRÖKEN. Bildad, stadgad flicka med godt och vänligt sätt, och som vill vara frun behjälplig vårda en två år gammal, frisk pojke samt tillse äldre barn, erhåller god plats. Den sökande bör vara fullt kunnig i sömnad. Goda rek. erfordras. Svar med porträtt till »S. B.», Malmö.

SNALL och villig bättre flicka, kunnig i enklare sömnad och matlagning, får plats i tjänstemannafamilj. Lön erhålles. Svar till »Familjemedlem», Gefle p. r.

HOS ensam änkefru, finnes plats ledig för en glad, hurtig, musikalisk flicka. Hon skall deltaga uti alla husets göromål, ty jungfru finnes ej. Goda ref. samt fotografi önskas! Svar till »God husmoder», Iduns exp.

BÄTTRE flicka, ej för ung, snäll och anspråkslös, kunnig i sömnad och hushållsbestyr får plats i mindre familj. Fotografi och betyg torde sändas till »E. V.», Vestervik.

Efterfrågan å

Stenografer

är för närvarande större än tillgången. Alla våra utexaminerade platssökande elever ha genom vår platsförmedlingsbyrå erhållit fördelaktiga platser. Anmäl eder hos

Hammonds Läroanstalt

för Stenografi & Maskinskrifning. A. T. '98 22. 31 Regeringsg. Riks 98 22.

NÜRNBERGS PILSNERDRICKA

Allm. 30 48.

Riks. 7 94.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:r 42 (1033)

TORS DAGEN DEN 18 OKTOBER 1906

19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONS PRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN..... > 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN..... > 11:50
IDUNS MODERTIDNING..... > 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID:
HVARJE TORS DAG.
ANNONS PRIS:
25 ÖRE PR MM. FÖRE,
20 ÖRE EFTER TEXTEN.
FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE:
FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN.-T. KL. 2—3. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖRER:
J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ:
51 DROTTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10—4.
EXPEDITIONEN KL. 9—5.
ANNONSKONTORET 9—5.
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONSÄNGELÄGENHETER BÖRA SÄNDAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN. REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

ANTRACITE

uteslutande från af oss
representerade grufvor.

Varumärke.

Varumärke.

Briketter, Hushållskol & Cokes.

Åtaga oss leveranser i partier om minst 1 hektoliter.

Rikstel. 6 75. H. G. Söderbergs Import-Akt.-bol. Allm. Tel. 25 82.
59 14. Hufvudkontor: Slussplan 63 A. 4 51.

Katrinelunds vårdanstalt.

Å denna under Kungl. Medicinalstyrelsen stående anstalt emottags nerv- och sinnessjuka kvinnliga patienter. Inspekterande läkare: Asylläkaren Dr A. Bjerken. Läkare Dr Th. Petren. Närmare upplysningar lämnas af anstaltens föreståndarinna Fru Elise Lennwall, Katrinelund, Malmö. Telefon 915.

Åsgårds Slöjd- och Landtbruksskola för gossar i åldern 13—17 år.

Adress Tång. — Belägen i Jämtland, 400 meter öfver hafvet.

Ändamål: Att uppfostra gossar till arbetsglädje, ordningssinne och praktisk duglighet samt att utveckla och stärka elevernas kroppskrafter och hälsa. Hufvudämnen: Jordbruksarbete, ladugårdsarbete, trädgårdsarbete snickeri-slöjd och skidloppning Dessutom gymnastik och vanliga skolämnen. Inträde som elev hvilken tid som helst. Upplysningar och prospekt från Adress Tång.

Grefve Robert Mörner,
Skolans föreståndare.

Handöls Täljsten.

— Guldmedalj i Östersund 1905. —

Kaminer i olika storlekar och pris; eldas med ved och vedaf-fall; hygieniska.
Grytor, förträffliga till matlagning och syltning.
Grafvårdar af Täljsten äro praktiska, enär de icke förvittra.

Priskurant på begäran franko.

HANDÖLS TÄLJSTENS & VATTENKRAFTS A.-B.,
6 Lästmakareg. 6, strax invid Stureplan.
Rikst 10180. STOCKHOLM. Allm. 58 53

Gör Kaffet billigt

genom att alltid blanda detsamma med ARLA-KAFFE af Stockholms Kaffe-Aktiebolags berömda tillverkning. Därigenom erhåller man äfven den hälsosammaste och bästa kaffedryck som finnes att få, ty kaffets skadliga verkningar upphävas, magen blir icke förstörd och man känner sig icke nervös, som då enbart kaffe drickes, utan ett allmänt välbefinnande inträder. Enda lämpliga kaffefillsats, förordad af de mest framstående professorer och läkare. Paketer å 25 och å 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer.

Cibils

flytande köttextrakt.
38 hedersdiplomer
och guldmedaljer.

FORSHAGA

PRISBELÖNT
LINOLEUM
REKOMMENDERAS

GUBBENS

TVÄTTPULVER

är fritt från klor och andra frätande ämnen. Användes med fördel såväl till storbyk som smätvätt; rena, hvita, friskt luktande kläder erhållas.
Pris 25 öre pr paket.
Holst & C:o Tekn. Fabrik, Stockholm.

Barnängens Vademecum.

OBS! Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Grand Palais, Paris 1902, var Vademecum det enda, som erhöll högsta pris, Guldmedalj, i sin egenskap af »antiseptiskt munvatten».

Barnängens Tekniska Fabrik,
H. M:t Konungens Hofleverantör.

Köttextraktet BONIT

i flytande och fast form
samt i kapslar
rekommenderas.

BÄST ÄR

EKSTROMS JÄSTMJÖL

ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.

På Världsutställningen i Ljåge 1905 tillerkändes ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika, Diplômes d'honneur (Guldmedalj och särskildt hedersdiplom) för Flyglar, Pianon och Orglar.
Alla firmans utställda instrum. inköptes af kungl. direktionen för världsutst. lotteri.
Lager- och Filialexpositioner: Göteborg, Stockholm, Malmö, Kungsg. 15. Vasag. 50. Baltzarsg. 10. 13,000 instrum. levererade. Ny prisk. UTOM TÄFLAN NORRKÖPING 1906.

Finare Pälskinn

såsom: blå- och hvitraf, zobel, skogs- och stenmård, nertz, björn, skunk, persian, breitsvans m. m.
Största lager i Sverige, billigaste men bestämda priser.
Beställningar å såväl finaste som enkla pälsarbeten utföras med noggrannhet efter nyaste modejournaler.
C. J. Lindners Skinnberedningsaffär.
Handverkaregatan 6.
Prenumerera på Idun.

FÖRNÄMSTA MARGARIN

Arboga Margarinfabriks
högsta märke.

Pris 50 öre.

IDUNS MODELLKATALOG

för hösten 1906.

Synnerligen rikhaltigt innehåll. Koloreradt omslag. Finnes att tillgå i hvarje bokhandel och hos alla tidningsförsäljare, eller direkt från IDUNS EXP., STOCKHOLM. Portofritt om 50 öre insändes.

ARVID LUND,

Damskräddare, 3 Norrmalmstorg 3. Förstklassig atelier för Promenad- och Ridkläder, Visit-, Supé- och Soaréklädnigar. Stort sortiment i franska och engelska Nouveautés till moderata priser.

TOMTEN

Bästa Resultat med
Sagermans
TVÄTTPULVER

SALA

Komplett elektrisk ringledning.
Kan monteras af hvem som helst. Sändes fraktfritt mot postförskott eller efterkräf.
Pris endast kr. 4.50.
Edv. Tours Mek. Verkstad, Sala.
Upplysningar och beskrifning lämnas beredvilligt på begäran.

Prenumerera på Idun!

DEN FRISKASTE och Angenämaste är F. Paulis ELECTA Eau de Cologne

Ser ut
så här

Köp intet Siden

utan att först hafva begärt prof på våra garanteradt solida, utmärkt vackra nyheter i svart, hvitt och kulört.
Specialité: sidentyger till brud-, bal-, sällskaps- och promenadtoiletter samt till blusar, foder m. m. från 90 öre till 18 Kr. metern.
Vi sälja direkt till privatpersoner och sända de utvalda sidentygerna tull- och portofritt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz),
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Magsjukdomar.

Af största vikt är det att mot magplågor snarast söka hjälp och använda ändamålsenlig behandling. Vid uråldrig lätthanhet härpå kan en dörförande mag- åkomma komma att förorsaka ett svårt och långvarigt lidande.

Behandling mot magplågor äfven som mot hämorrhoider och trög afföring på sätt, som i den nya bruksanvisningen om användandet af Fil. Dr P. Håkansson's Salubrin anföres, har i många fall medfört lindring och gjort god nytta, hvilket dock icke bör föranleda någon att dröja med anlittandet af läkare för erhållandet af fullständig ledning angående sjukdomens behandling.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Specerij- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas sign. Gymnast, för svaret nr 124, hvadan innehållaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 101. Den mest omfattande utbildningen för skollärlärarinnor erhålles vid Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. — Två lärlärarinnor börja i januari: en lägre, omfattande två terminer och afsedd för utbildning af lärarinnor vid folkskolor; en högre, omfattande tre terminer och afsedd att utbilda lärarinnor för såväl folkskolor som högre flickskolor. Dessutom har Fackskolan fr. o. m. denna termin ännu en lärlärarinnekurs med början i september och omfattande fyra terminer. Den afses att utbilda lärarinnor i matlagning och handarbete vid folkskolor, högre flickskolor och folkhögskolor. Afgiften är: för lägre januarikursen 50 kr. för hvarje termin; för högre januarikursen 50 kr. för första termin, 75 kr. för hvarje af de två öfriga; för septemberkursen 100 kr. för första termin, 75 kr. för hvarje af de tre följande.

Dessutom får lärjungar vara beredd att bekosta sina profimiddagar samt betala de måltider, hon intar i skolan. — Inträdelsåldern är minst 19, högst 31 år. Ansökan ställes till skolans styrelse. Gäller den någon af januarikurserna, insändes den före 1 nov.; för septemberkursen insändes den före 1 juli. Program och öfriga upplysningar erhållas genom skolans föreståndarinna, fröken Ida Norby.

Högre lärlärarinneseminarierens hushållsskola i Stockholm utbildar lärarinnor för högre flickskolor och folkskolor. Lägsta inträdelsåldern är 20 år. Kursen varar två terminer och är afgiftsfri, men för måltiderna erlägges en afgift af 100 kr. för hela tiden. Hushållsskolans föreståndarinna är fröken Ingeborg Walin.

N:r 102. Sätt in en annons i någon spridd Stockholmstidning t. ex. Dagens Nyheter, så skall ni nog till billigt pris få extra lektioner af någon, som ej äger så stora prisfordringar, men ändå nödgå kunska för att undervisa. Tusentals sådana personer finnas. Ni kan också kanske genomgå en kurs i Stockholms borgarskola, där terminsavgiften för hvar språk är 5 kr. och inskrifningsavgiften 5 kr. Ebon.

N:r 103. Se en annons i Idun (nr 40) innevarande år! Anna.

N:r 104. Hör efter i någon affär, som handlar med fyrverkeriartiklar, hvarifrån dessa tagas och skriv så till den erhållna adressen och gör förfrågningar. Ebon.

N:r 105. Fröken Elisabeth Östmans hushållsskola anses som den bästa, enligt fleres uttalanden. S.

N:r 106. Undertecknad skulle råda eder till att välja den verksamhet, för hvilken ni har mest håg och anlag, för detta underlättar ju högst betydligt arbetet. Den ena banan kan vara ungefär lika bra som den andra, men säkert är, att det arbete, som tager ert intresse mest i anspråk, också blir det för själ och kropp mest hälso-samma. En sund själ i en sund kropp! Människan är nu till sin natur en gång sådan, att hon behöfver något att älska för att kunna leva — älska ert arbete, med andra ord: försök att ägna er åt det, som ni har mest lust till, och er nervositet skall nog med tiden blifva botad! Sylvia.

Res nästa sommar till en brunnssort för nervsjuka. Djursåtra i Västergötland är mycket lämplig, emedan lärarinnor där erhålla nedsättning å de redan förut billiga bad- och kuraföretena. Åt mycket och godt, så edra ostyriga nerver blifva inbäddade i ett godt hull. De blifva då betydligt medgörligare. Tag kalla aftrifningar hvarje morgon och därefter en duktig promenad. Var aldrig sysslolös, så ni får tid att grubbla. Håll modet uppe och »årens» tillbaka. Sjunk ej samman och låt nerverna behäras er, utan tag i stället all er viljekraft till hjälp för att betvinga dem. Det går, ty jag talar af erfarenhet. Det ej afsked från er befattning, ty det är svårt finna så säker framtidsplats. Ni kan ju erhålla nästan obegränsad tjänstledighet. Kan jag vidare bistå er med råd, så skriv till »Karin», Västerås p. r.

— Kära kamrat! Det blir säkert bra för er, om ni vänder er till Ottesens sanatorium, Skodsborg. Där får ni den vård ni behöfver och för hvilken ni tryggt kan offra edra besparingar. Försök sedan under sommaren att få vistas hos någon kvinnlig kollega ute i skogsbygden! En sådan, villig att mottaga eder, finner ni säkert genom annons t. ex. i Idun. Men lämna ej för alltid er skola! Vet, att den som en gång haft arbete med barnasjälar föstring, aldrig i längden blir lycklig, om hon ut-

byter det arbetet vare sig mot höns-skötsel eller stickning. Anna.

— Om Lärarinna tillskrifver fröken M. C., adress Ryd, kanske några råd kunde gifvas. Många nervsjuka besöka Ryds sanatorium. Trädgårds- eller hönskötsel är nog det bästa. Skrif snart.

— En lärarinna vet, att en »fast vilja» är mer än en »half förmåga», hon har lärt sig själföfvervinnelsens svåra konst, alltså äfven att nedbringa sina fysiska lidanden till det minsta möjliga, hvarför ni också säkert skall bli återställd. Egentligen borde ni sändt Iduns läkare eder fråga, men vill ni ta emot ett godt råd af lekman, så se här: Innan ni företager eder någon som helst »kur», res till den mest tillitsfulla af läkare, doktor E. Westerland i Enköping. Han har, med enkla men ofelbara medel, återskänkt hälsan åt personer, som varit värre därän än ni, min vän, deras antal är legio. Res, och ni skall återkomma styrkt och i full förtröstan på ett lyckligt resultat. Ske alltså. Annie.

N:r 107. När man önskar torka plommon, lägger man dem på ollon (träribbor sammanslagna i fyrkant öfverdragna med väf), sätter dem in i stekugnen vid svag ugnsvärme öfver natten. Detta upprepas ett par gånger tills de blifvit torkade. Af detta bli de ypperliga. Köpingsbergsbo.

— Det kan man mycket väl. Jag har själf i en vanlig ugn torkat många krikon. Lade dem blott på en stekpanna, å hvilken några pappersblad förut lagts. Rätt sval ugn. Passas väl. De torka ihop och bli ytterst små. Men svålla sedan, när de kokas. Ebon.

N:r 108. För all del: ingen svältkur! Men minska på allt slags dryck, promenera regelbundet, minst en timme dagligen, och tag ett å två ryska bad i veckan, om ni tal sådana. Resultatet skall snart visa sig. L-n.

— Bästa sättet är att blifva vegetarian. Alla svältkurer äro skadliga för hälsan. Ett utmärkt medel för spröd hud är »Odalin», som erhålles i färghandel. Bästa sättet att blifva af med vartor är att bränna bort dem med lapis. »Karin»

— Tillåt mig ordinera för vartorna Jordan-vatten — »blaska på», duktiga tag. Nå, de små händerna, som gå sönder vid minsta stöt? Ut i lifvet och »tag törn» — härda er, liten! Se'n blir nog huden tjock nog att tåla vid »minsta stöt».

Så ha vi det där »ansträngande tankearbetet», hvilket icke utesluter en »obehaglig fetma» — inte vill ni svälta, undrar ej på det. Har man till att äta af, så nog tager man för sig. Hela hemligheten är blott denna: Sluta upp att äta, då det smakar som bäst! Tugga väl det lilla ni får, åt kökt frukt dagligen, drick aldrig förrän 2 ne timmar efter intagen föda, sof aldrig middag! Lufta er lekamen ofta, ofta

— stig tidigt upp om mornarne, bulta eder öfver länderna och gör fristående gymnastiska öfningar, regelbundet, och försök att tänka litet »på andra» äfven, så magrar ni säkert. »Glad i hågen.»

— Man smörjer vartorna med fläsk. Detta har man rekommenderat mig. Lapis och kolloidin hjälper äfven jämte tålmod. Stark ättika kan man öfverstryka vartan med. Det bästa är nog att gå till en doktor och låta honom taga bort vartan med någon frätande syra. Köpingsbergsbo.

— Bry er för all del ej om någon svältkur, ty har ni ansträngande tankearbete, måste ni äta ordentligt. Ni sätter för mycket, det är hela felet. Ut och promenera på alla edra lediga stunder! Tag i med litet kroppsarbete här och hvar, där ni kan. Bada om sommaren kallbad och tag hvarje vecka om vintern ett varmbad, med dusch efteråt. Stig tidigt upp. At matligt. Undvik potatis och annat som sätter hull. Hvilja aldrig middag. Cykla, om det går för sig. Gör ni allt detta och ändå blir vid godt hull, så skall detta absolut inte skada er. Bry er inte ett enda dugg om att bekanta raljer med er om er fetma. Slikt sätter man sig öfver. Bestryk händerna hvarje kväll med vaselin. Belägg vartorna med kalkmjöl ett par gånger dagligen. Ebon.

— Ni skall lämna all köttföda och blott levfa af grönsaker och frukt, men undvika fetta och söta rätter. En god vän till mig har på ett års tid genom denna diet minskat oerhördt i omfångsrikeedom. Hon utför det oaktadt hvarje dag ett ansträngande tankearbete, men känner sig ej trött, hvilket ju bevisar, att näringen är tillräcklig. Anna.

N:r 109. Ni tänker väl ej att själf inlägga ansjovis, utan menar väl anvisning på ett godt märke. I så fall är Lindbloms ansjovis i ostronsås syberp, pr burk 60 öre. Radhes är äfven god. Man kan ibland af af detta märke få en mycket god ansjovis till det otroligt billiga priset af 30 å 35 öre pr burk. Ebon.

— Till 8½ kg. ansjovis bör man ha en ren bytta med lock samt en mindre träbotten som går ner i byttan. Man sammanblandar i ett fat 1 kg. 275 gr. fint salt, 213 gr. socker, 52 gr. salpeter, 1 hand full spansk humla (köpes på apotek), 1 matsked röd sandels, 13 gr. kryddnejlikor, 26 gr. ingefära, 26 gr. krydd- och 26 gr. starkpeppar, 52 gr. sönderbrutna lagerblad, kryddorna väl krossade. På byttans botten ströses ett hvar kryddor, så lägges ett hvarf ansjovis, därpå stänkes litet vinättika, så att 2 tredjedels liter går åt till satsen. Sedan lägges träbotten öfver med en ren grästen, så stor som knutna handen, locket lägges på byttan, som ställes i kallare och efter 5 å 6 veckor är den färdig. H. M. S.

N:r 110. Många småskolelärlärarinneseminarier — nästan ett i hvarje län

underhållas af landstingen. Hvilket seminarium, som ligger »Bohuslänska» närmast, kan Ni bäst få reda på genom pastorexpeditionen i er hemort. Undervisningen vid landstingsseminarierna är afgiftsfri (men utan stipendier). Inträdesspröfningarna äro i de flesta på hösten, vid somliga (såsom i Lund) på nyåret. Inträdesspröfningarna äro öfverallt: god folkskolekunskap. Ett privat småskolelärlärarinneseminarium med godt anseende har Ni i Halmstad, där inträdesspröfning äger rum på hösten. Anna.

N:r 111. Ett billigt och bra sätt att koka in äpplen till mos är följande: 10 skålpund äpplen, 1 skålpund socker, 3 skålpund vatten och ett gram salicylsyra. Är utmärkt till fyllning och efterrätter och håller sig väl två år. Hela äpplen inkokas bäst som kompot, men bör man helst ta mindre äpplen, som ej behöfva så lång kokning för att bli mjuka och klara. De kunna äfven syltas in efter vanliga regler för syltning. Till 4 lit. äpplen kokas en klar lag af 800 gr. socker och ½ lit. vatten, hvari frukten får koka mjuk. Det utförligaste och tillförlitligaste rådet ang. uppföddandet af er lilla bebé får ni af prof. Medins broschyr: »Regler för späda barns uppföddande med komjölk». Pris 30 öre i bokhandeln. Ecce.

N:r 112. Eder fråga är något dunkel. Ni frågar »hur man syr ett täcke?» Kan det stoppas som ett vanligt täcke? etc., och om man »kan stoppa fjädern som i ett bolster?» Kära lilla Råd-vill! Jag är lika rådvill som ni, fast jag varit med om att sticka många täcken, både i sådan gammaldags stick-

Friestedts-Kraffnärning
"MUM"

Svenska praktiserande läkare ha genom intyg och utredningar som åtfölja hvarje burkförklarade »Mum» vara fullt pålitligt för klana barn, gamla o. svaga personer, för att tilltaga i styrka o. välbefinnande o. få motståndskraft mot sjukdom och svaghet. Säljes å kr. 1,75 pr burk hos hr Apotekare och Handlande. I parti genom apoteken Nordstjernan och Gripen i Stockholm, Enhörningen i Gbg o. Lejonet i Malmö.

A. W. Friestedts Fabriks-Aktiebolag.
Riks 618. La Nyg. 16, Allm. 25 47.
Stockholm.

OBS! Mumkex. Mumkarameller. OBS!

Patent. Hafremjöl.

Gyllenhammars

För krafters ernående åt GYLLENHAMMARS pat. Hafregryn och Hafremjöl.
Gyllenhammars Barnkraftmjöl är utomordentligt näringsrikt, ovärderligt för dibarn.

Dröj ej att börja använda
A. B. LINGONS, Göteborg,
VARUMÄRKE SYLT & SAFT.

Högsta kvalitet. Billigaste pris. Finnes i hvarje Speceriåffär.

Praktiska gångmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Vårmlands Björneborg, försäljas till 75 öre pr meter vackra hållbara handväfda gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosa-fibrer. Sändas mot efterkräf. Försök några meter på prof.
Större silfvermedalj vid 100-årsutställningen i Karlstad.

EN god tvättmaskin är en stor lättnad för hvarje husmoder. Tvättmaskinen »Favorit» är en ekonomiparad utan like, som efter endast en veckas användande inbesparar sitt pris. Finnes i hvarje välkort. Järnhandel & Bosättningsmagasin samt hos Generalagenten A.-B. Julius Slöör, Stockholm.

Att själf måla (lackera) möbler m. m. kan hvem som helst med Ripolin. 34 färgtoner. Torkar fort med en porslinsliknande glans. Otroligt hållbar. Beskrifning och färgkarta gratis. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

I EN barnlös kyrkoherdefamilj inom Lunds stift mottages ett friskt flickebarn såsom eget barn för en fosterlön af 5,000 kr. Om vård och god uppfostran förlänes. Sträng diskretion utlovas. Svar till »C. H. N.», Iduns exp

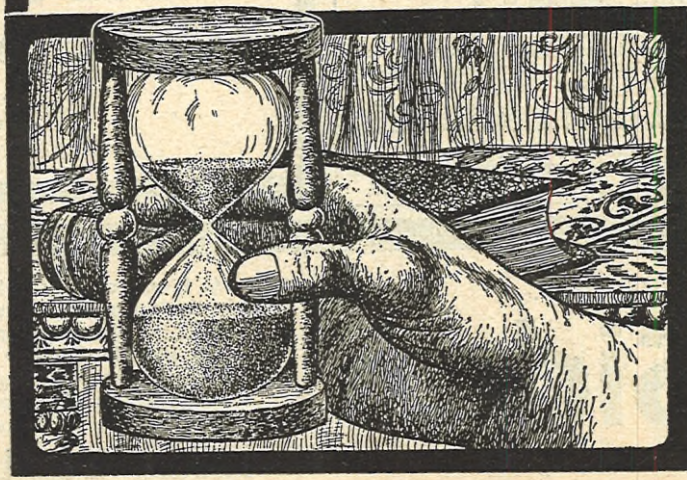
EN god tvättmaskin är en stor lättnad för hvarje husmoder. Tvättmaskinen »Favorit» är en ekonomiparad utan like, som efter endast en veckas användande inbesparar sitt pris. Finnes i hvarje välkort. Järnhandel & Bosättningsmagasin samt hos Generalagenten A.-B. Julius Slöör, Stockholm.

Att själf måla (lackera) möbler m. m. kan hvem som helst med Ripolin. 34 färgtoner. Torkar fort med en porslinsliknande glans. Otroligt hållbar. Beskrifning och färgkarta gratis. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

I EN barnlös kyrkoherdefamilj inom Lunds stift mottages ett friskt flickebarn såsom eget barn för en fosterlön af 5,000 kr. Om vård och god uppfostran förlänes. Sträng diskretion utlovas. Svar till »C. H. N.», Iduns exp

Tiden hastar! Prenumerera på Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning snart. Ni vet ej, hvad Ni förlorar på ett dröjsmål. Utvidgad Stock-

holmsredaktion. :

SUNLIGHT Tvål

Ylle hvarken krymper eller flöjver hårdt, om Ni tvättar det med Sunlight Tvål. De utmärkta oljor och fettämnen, hvaraf den tillverkas, samt frånvaron af fritt alkali, förhindra detta. Fullständig bruksanvisning på omslaget af hvarje stycke.

Vid det natursköna **Borghamn på Omberg** mottagas inackorderingar, som önska hvila och lugn. God omvårdnad lämnas. Svar till **Fru H. Kling, Borghamn.**

EN medelålders fröken önskar till våren inackordera sig för år uti aktningsvärd familj på landet, eller i småstad ej långt från Stockholm; egna möbler och sängkläder finnes. Svar med uppligt om billigaste pris m. m. till »Vänlighet hufvudsak», Stockholm I, p. r.

På landet, i erkänt hälsosam och naturskön trakt, finnes finare inackordering från 1:sta november, för tvänne bildade damer, af god familj. — 5 fjärdingsväg till närmaste järnvägsstation därifrån 20 minuter till närmaste stad. Reflekterande torde sända svar till »Naturskön trakt», Iduns exp.

HERRE eller fruntimmer erhåller inackordering ensam i familj. Rummet särdeles passande för öfning i musik. Rikstel. 37 82.

Prenumerera på Barngarderoben.

Pappersmönster

af alla slag, fullt tillförlitliga, moderna och eleganta, erhållas omg. till nedanstående pris inom Sverige:

- Bluslif 40 öre
- Kjollmönster utan släp 50 öre
- Prinsessklädning 75 öre
- Reformdräkt 75 öre
- Barnklädmönster 50 öre
- Kragmönster (Pellerin) 50 öre
- Kappmönster 60 öre
- Nationaldräktmönster 1 kr.

Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster. Expedieras portofritt om rekvisition åtföljd af likvid i sparmärken eller postanvisning insändes till

Iduns Mönsterafdelning, Drottninggat. 51, Stockholm.

Återförsäljare i Örebro: Örebro Antikvariat och Tidningskontor,

båge, där man blott kan sy en del af täcket i sänder, samt i sådan båge, där hela täcket på en gång spännes ut. Aldrig har jag varit med om att stoppa fjäder i något täcke, men väl såväl för hand kardad bomull som och färdigköpt täckvadd.

Mitt råd till Eder, lilla okända vän, är detta: Köp ett täcke färdigt, här finns både billiga till 7 à 8 kr. samt bättre till 14 à 15 kr. och högre pris. Ebon.

— Ett s. k. skänst täcke sys som bolster, stoppas med dun, hvilket gör att täcket blir lätt och varmt, fjäder blir tung och sticker igenom tyget. Rundt om täcket sys möbelsnören med 2 öglor i hvarje hörn.

H. M. S.

— Onskar ni ett verkligt täcke och ej en »puda», som i vårt sydligaste landskap användes till täcke, så måste ni sticka det alldeles som ett vaddtäcke. Dun är naturligtvis bäst, men äfven fjäder kan användas.

»Karin».

Nr 113. Lämna bort mattan till kemisk tvätt, eller fläckuttagning, hvilket som behöfs. T. ex. till Lundbys kemiska tvättanstalt, Göteborg. Man kan sända från landsorten som paketpost eller ilgods.

Ebon.

— Enda sättet att få bort bläckfläcken är att använda syrsalt. Fukta fläcken, strö saltet på den och låt det ligga några minuter, hvarefter det tvättas bort. Troligen blir det en ljus fläck i stället. En smaksak är nu hvilken fläck man föredrager.

»Karin».

Nr 114. För att antagas som elev vid telegrafverket fordras af yngling: att vid högre elementarläroverk hafva på reallinien aflagt fullständig mogenhetsexamen samt därvid i matematik, fysik och kemi samt franska, tyska och engelska språken erhållit åtminstone

betyget »godkänd». Yngling, som på klassiska linien aflagt fullständig afgångsexamen och därvid blifvit i matematik och fysik samt de tre språken på nyssnämnda sätt vitsordad, kan och till elev antagas, så framt hans insikter i matematik, fysik och kemi befunnits sådana, att han vid afgångsexamen på realla linjen skulle kunnat i dessa ämnen erhålla enahanda betyg. Telegrafist har 1,300 kr. i lön samt 2 ålders-tillägg å 150 kr. efter 5 à 10 år, assistent 2,200 jämte ålders-tillägg å 300 kr., kommissarie af 2 kl. 3,600 kr., af 3 kl. 3,200. Utsikterna på denna bana anses mycket goda. Och för att antagas till telegrafelev fordras af kvinna att hafva aflagt afgångsexamen från statens normalskola för flickor eller annat därmed jämförligt läroverk och därvid erhållit åtminstone betyget »godkänd» i franska, engelska och tyska, aritmetik och fysik. Beträffande det öfriga torde vara bäst efterhöra i bokhandeln.

Ebon.

TIDSFÖRDRIF

LOGOGRYF.

»Som man är klädd,
Så blir man hädd,
Ett gammalt ordspråk lyder,
Och därför jag,
I går, i dag,
Är något som betyder.
Hur skulle han
Se ut, den man,
Som ej min konst fått pröfva?
Han skulle visst,
Så först som sist,
Sig tycka mig behöfva.
Den som är sned,
I hvarje led,
Jag skapar om helt stilla,
Att han till slut
Kan träda ut,
En man visst icke illa.
En annan en,
Passabel re'n,
Apollolik kan blifva,
Med skapnad gill,
Om blott nan vill
Sig till min konst förskrifva.
Men nog jag sagt,
Om blott man lagt,
På minnet mina vinkar,
Och därför ej,
Det lönar sej,
Att man sig mera sinkar.

Med orden små,
Vi börja så:
Hur haren säges vara.

Hvad snart man bör,
Där ogräs gör,
Sig rum bland blomsters skara.
Ett invärdt streck,
Bland kjolens veck,
På dukar, mattor, hängen,
En, efter hvad,
Den gick i rad,
Den långa järnvägsträngen.
På borgfruns barm,
Och kring dess arm,
En svit af länkar, fina.
Af oljud, art,
Som gauska snart,
För örat blir en pina.
En ful filur,
Bland sagodjur.
Ett nöje för de glada.
Ett nyttigt ting,
Med band omkring.
En mark, där man får vada.
Hvad rullar fram,
I vägens damm,
Som släp bakefter hästen?
Se'n hur han var,
Af mor och far,
Den högt uppsatte gästen.
Hur kallas den —
Mest ibland män —
Som enkel kost ej äter?
Men som ändå,
Kan smaka på,
En stekt — hvad? — med potåter!
Hvad lockar, svalt,
Om också kalt,
När sommarhettan plågar?
En glans, så röd,
Från hårdens glöd,
Där elden ännu lågar.
Hvad dåligt är,
Man med besvär,
Gör — hvad? — om så det duger.
Hvad pojken får,
Så det rörlår,
Till straff, ifall han ljuger.
Ett luktorgan.
Ett träd — ej gran.
Hvad barn i skolan lära.
Hvad odlarn må,
Om han skall få,
Sin jord att skörda bära.

Vivika.

ANAGRAM.

En ädelsten — dock icke en
som räknas till de allra bästa.
En plats, där man bör vägg om vägg,
med en annan af sin nästa.
Hvad man bör göra, när en vän,
en liten gåfva räcker fram.

Se där de ord som kunna fås,
ur detta lilla anagram.

Majken.

CHARAD.

Med en mitt första, lagom fin,
Och lagom grof, vi sömma.
Mitt andra, med en viktig min,
Vi prisa eller dömma,
Och uti lilla jungfruns skrin,
Mitt hela plär sig gömma.

H—r C.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 41.

LOGOGRYFEN: Spaderkung: kungar, garde, duk, krage, gren, karp, och ruda, grus, resa, sup, gran, dun, rep, spade, regn, and, dagen, dank, gap, durk, ur, dunge, puder, peruk, kar, gas, spark.

LÄNGGATAN: Verandamarkis: ve-Vera-Ran-rand-and-dam-markark-kis-is.

STAFVELSEGATAN: Abborren—Siklöja: Amadeus, barbari, berlock, opal, roffrö, revelj, Emerentia.

CHARADEN: Våg-skål.

HJULGATAN: Yttre ringen: Domherre: 1—2 dufo, 2—3 opium, 3—4 musch, 4—5 humle, 5—6 ejder, 6—7 Risör, 7—8 Roine, 8—1 Ewald. Inre ringen: Koltrast: 1—2 Karo, 2—3 Orel, 3—4 lätt, 4—5 torr, 5—6 Rosa, 6—7 avis, 7—8 salt, 8—1 talk.

Ekrarne: 1) dufhök, 2) Oporto, 3) mangel, 4) heshet, 5) Exeter, 6) reseda, 7) rotmos, 8) Eufkrat.

MOSAIKEN: Lovisa: Laura, Olena, Viola, Irene, Signe, Agata.

TREKANTEN: 1) Epidemi, 2) Pirano, 3) Irene, 4) dans, 5) ene, 6) mo, 7) i.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsare äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift till »Till Iduns läkare».

34 år. Ni bör personligen vända er till läkare, helst specialist för mag-sjukdomar. Undersökning af er mag-saft torde i detta fall jämte andra undersökningar vara nödvändig för att afgöra sjukdomens art, ty därpå beror behandlingen. Bekymrad. Se svar till Vetgirig 4) i nr 4. Bekymrad. Ni får icke vara i vatten (eller andra vätskor) med edra händer på 3—4 veckor. Påstryk 2—3

AKTIEBOLAGET

STOCKHOLMS DISKONTOBANK

verkställer penningremissor till in- och utlandet,

utställer resekreditiv betal-

bara på alla större såväl europeiska som utomeuropeiska bankplatser.

gång dagligen »Lassars» zinkpasta. Rengöring sker blott med olivolja.

Elvira. 1) och 2) I hög grad varierande. 3) Hvarken det ena eller det andra. 4) och 5) Se 1) och 2). 6) Se 3). 7) Absolut icke. 8) Nej. 9) Möjligt, men ej just troligt. 10) Vid mynningen. 11) Beror alls icke därpå, utan på andra, delvis obekanta orsaker.

35-årig fru. Hvarför låter ni ej läkare undersöka ert hjärta? Då är er fråga lätt att besvara, eljes omöjlig. Aldre fru. Lämpar sig icke alls för besvarande i denna afdelning. Edra åkommor fordra nämligen af läkare (hålst specialist) ledd behandling under längre tid.

Mary-Anne. 1) Midten af februari. 2) Nej. 3) Knapptast. 4) Ja, 34—35 gr. varma.

Elsa. Ni kan lugnt afstå från denna i flere afseenden obehagliga behandling, af hvilken ni skulle märka föga eller ingen verkan.

Tjugofyra. 1) Ni tyckes tro, att alla eczem behandlas på samma sätt, eftersom ni blott begär, att »bli botad för eczem». Så är naturligtvis dock ej fallet, ty olika slag fordra olika behandling, och t. o. m. växlande under behandlingens fortgång. 2) Se svar till 24 år 1) och 2) i nr 9.

Rådsvill. Skölj er i munnen och gurgla er flere gånger dagligen under lång tid med en lösning af 10 gram tannin och 20 gram klorsyradt kali på en liter kokt vatten. D:r —d.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»Gladt lynne», Mullsjö 2 kr. för 1 gång. Likvid i postanvisning. »K. M.», Borås: 2:60 för 1 gång. Likvid i postanvisning. »Stilla lyck». Dylika annonser införes ej. »Hem», Varberg: 2:80 pr gång. Likvid i postanvisning.

Sundsvalls Enskilda Bank
2 Fredsgatan 22.
Sparkasseränta — 4 1/2 proc.
Uthyr Kassafack, årshyra från 15 kr.

SJUKSKÖTERSKE TJÄNSTEN
inom Kinna e. provinsialläkare-distrikt är ledig att genast tillträda. Lön 600 kr. årligen och fri bostad (ej möblerad). Ansökna, åtföljd af tjänstgörings-betyg och meritförteckning samt präst- och läkarebetyg, torde insändas till e. prov.-läkaren M. Högmark, adress Kinna.

Bildad, ordentlig, huslig
och snäll, helst något musikalisk flicka, som trifs på landet och är kunnig i matlagning, hushållsgöromål, sömnad och handarbeten samt engelska erhåller pl. som sällskap och hjälp af frun. Svar med rek., uppgift å lönanspråk och ålder, event. foto, till »C. E. B.», Iduns exp.

PLATSSÖKANDE

I bättre familj på landet önskar en flicka plats att gå frun tillhanda. Svar till »Familjemedlem», Ervalla p. r.

Ung, villig och snäll flicka från landet önskar plats i finare familj, att biträda frun i alla de sysslor som förekomma i ett hem. Håst i stad. Genomgått mindre hushållsskola, kunnig i sömnad och handarbete. En mindre lön önskas. Svar märkt »E—a. 21 år», Grangårds p. r.

19 års flicka
med godt hem i Stockholm, som genomgått 8-kl. läroverk samt förb. kurs till Gymn. Centr. Inst. önskar sysselsättning några timmar på dagen som lektis, sällskap åt mindre barn, hjälp med läxläsning o. d. Svar till »1906—1907», Iduns exp.

En ung tyska
af god familj önskar plats i familj, såsom sällskap och att undervisa i tyska och engelska språken. Onskar anses som familjemedlem. Svar till »Tyska», Iduns exp.

HUSLIG bättre flicka önskar mot fritt vivre komma i god familj där hon kan vara husmodern till sällskap och hjälp. Svar till »Hösten 1906», Iduns exp. f. v. b.

Som värdinna

önskar äldre fin flicka plats. Svar till »Mångsidigt bildad», Iduns exp.

EN bankär ung flicka önskar plats för barn. Ett vänligt bemötande hufvudsak. Svar till »24 år 1906», Iduns exp.

Till 1:sta november

önskar ung anspråklös flicka plats i bättre familj att gå frun tillhanda, kunnig i alla i ett hem förefallande göromål. Liten lön önskas, afseende fästes vid medlemskap af familjen. Svar tack-samt till »Huslig», Falköping—Ranten p. r.

Värdinneplats

hos bättre änkling eller ungherre önskas af ung, musik. flicka, van vid ett hems skötande. Svar, märkt »H. I.», Iduns exp.

UNG lärarinna önskar under ferierna (1 dec.—15 febr.) plats som hjälp af husmodern, är äfven villig att läsa med mindre barn. Svar till »1906», Borgeholm, p. r.

BILDAD FLICKA, kunnig i matlagning, bakning, sömnad, handarb., söker plats. Ordentlig, sparsam. Svar »Glad-lynt», Iduns exp., f. v. b.

UNG, huslig, bildad prästdotter, önskar plats som hjälp och sällskap i god familj, helst i stad eller större samhälle uppåt landet. Svar till »Ella» under adress S. Gumæli Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

22-ÅRIG FLICKA (ej musikalisk), som genomgått 8-kl. läroverk och därefter varit på kontor, önskar komma till godt, vänligt landhem i vacker trakt för att hjälpa till med föref. göromål. Någon lön önskvärd. Svar till »Gärna», p. r. Göteborg 4.

Bildad, medelålders dam
af god familj, med kärlek till gamla, önskar mot fritt vivre komma i ett hem, där hon kan skänka dotterlig omvårdnad åt klen person, eller där hon kan göra sig nyttigt som sällskap, lektis eller biträde vid lättare skrif- och sygöromål. Referenser finnas och önskas. Svar till »S. S.», Iduns exp.

UNG, musikalisk, bättre flicka, som deltagit i och är van vid alla i ett hem förefallande göromål, som matlagning, väfnad och något sömnad etc. samt dessutom genomgått en husmoderskurs i Stockholm, önskar plats som värdinna eller i familj. Är äfven kunnig i kartritning och skrifgöromål. Svar emotes tacksmåt till »S. 26», Iduns exp. Stockholm.

Bildad, kunnig flicka

önskar plats som värdinna eller i ett hem som hjälp och sällskap. Svar till »Musikalisk 732», Iduns exp., f. v. b.

SJUKSKÖTERSKA önskar arbete för längre tid. Aflöning efter överens-kommelse. Svar märkt »Sjukvård», Sv. Telegr. Annonssaf., Helsingborg.

EN 22-årig hushållskunnig, hurtig flicka från bildadt hem önskar plats i vänlig familj. Svar till »Medlem af familjen», Iduns exp., Stockholm.

ANSPRÅKSLÖS hushållsvan flicka söker plats helst att förestå mindre hem, eller också som husmoders hjälp. Goda rek. Svar märkt »E—th 36», Iduns exp.

Karlsunds Pensionat, Rättvik.

Högt läge. Omgifvet af barrskog. Godt bord. Goda sängar. Öppet hela året. Begär prospekt.

I Rättvik förstklassigt pensionat. Godt bord. Goda sängar. Värma bad. Fri utsikt öfver Siljan. Barrskog. Lungsik-tiga emottagas ej. Begär prospekt. Sjur-bergs Pensionat. Rikstel. 19 a.

Stjernfors Pensionat och hvilohem, adr. Kopparberg. 200 m. ö. h. på gränsen emot Dalarne, erbjuder ang-stränkande landsvistelse året om på längre eller kortare tid. Fortjusande natur. Utmärkt läkare. Dagl. post o. telefon. Prospekt, upplysn. på Turist-föreningen, Stockholm.

Brud-Bröllops-Damast-Brokad-Crêpe de Chine-Eolienne-
Sidenfabrik. HENNEBERG, ZÜRICH (K. o. K. Hoflev.)

Convalescent- o. Hvilo-hemmet i Strengnäs
mottager nervösa och klena personer till billiga priser. God vård samt godt bord. Ex. sköterska. Vidare genom Emma Erikson, Strengnäs, Allm. tel. 269.

God inackordering
önskas i frisk barrskogstrakt i södra Småland eller norra Skåne för 12-årig gosse med lärarinna. Svar märkt »0 2», Helsingborgs Dagblads kontor, Helsingborg.

Vid det historiskt minnesvärda Brunnbäck vid Dalelven i närheten af Krylob öppnas i november 1906

Pensionat
afsedt för dem, som önska njuta kortare eller längre tids hvil i naturskön och hälsosam trakt. Härliga skogspromenader. Obs! Rikstefonen. Dagligt post, endast 4 timmars järnvärsresa från Stockholm. Närmare meddelar H. Brinck, Brunnbäck, Jularbo.

Bättre flicka
önskar för hälsans värdande inackordering i god familj i skogstrakt å småländska höglandet. Villig något litet deltaga i de husliga göromålen. Ref. önskas. Svar jämte prisuppgift märkt »Genast», Oskarshamn p. r.

Siden
i alla prislägen; franko och tullfritt till hemmet.
Profver omgående.

Verkligt god inackordering
erhåller en ung flicka i bildadt hem i Stockholm, där ungdom finnes. Svar: Fru D. Ternström, Stureg. 50, III.

English Home.
Solicitors wife receives one or two paying guests. Swedish references. »Redholme», Holmdene Avenue, Herne Hill, London.

I prästhem å småländska höglandet mottagas nu eller efter jul tvänne flickor 10 à 11 år, för att tillsammans med egen dotter undervisas af guvernant i elementarskoleämnena och musik. Svar till »E. B.», Malmöbk.

Ett godt hem
på en lantegendom i Småland eller Östergötland, önskas för en ung man som af läkare är ordinerad kroppsligt arbete. Svar till »Godt hem», Iduns exp., Stockholm.

Sinnessjuka och idioter mottages i godt hem på landet. Tel. Kungälf 38.

Öfriga inackorderingsannonser å sid. 2

F. W. Campanius
43 Vesterlånggatan 43
Ultramoderna nyheter i Färdiga Dräkter, Promenadkjolar, Blusar, alla slag, Underkjolar, Golflusar, Morgonrockar m. m.
Egen ateljé och Tailor Mades!
Mot mina låga priser ingen konkurrens!

Inf. gen. Stockholms Läkareförening. Öron-, Näs- och Halsjukdomar. **Doktor Johan Ek,** Hamng. 24, Stockholm. Mottagn.-tid Hvard. 2-4; Helgd. 10-11. Inf. gen. Stockholms Läkareförening. **Doktor Hiller,** Hvard. 9-10 och 4-5. Regeringsgatan 11f.

Tandläk. Elias Widfond, 25 Regeringsgatan 25, insätter artificiella tänder Plomb med guld, amalgamo. emalj. A t. 102 67. Moderata priser

Doktor Elin Beckmans Hettluftsinstitut. Behandl. af kron. rheumatism o. gikt m. m. Kungsg. 7, 1 tr. Rådfrågningsid hvard. 1/3-4.

Sjukvård i hemmet. Kort sjukvårdskurs, afsedd för hus- mödrar och unga kvinnor i hemmen, börjar den 1 Nov. Begär prospekt. Allm. tel. 82 11, Riks 68 98. Tunnelgat. 25, Stockholm.

Sally Peterson. Elisabeth Berlin, Praktiserande Barnmorska. 4de Långgatan 4, Göteborg, tel. 57 13. Mottag. praktik eft. öfverenskommelse.

Torrmjök från **Martin Ekenbergs A.-B.,** Birger Jarlgatan 93, Stockholm. Rikstel. 68 93. Allm. Tel. 68 42.

Torrmjök: är verklig mjök i torr form utan några tillsatser, innehåller skum- mjölkens alla värdefulla bestånds- delar. Vid mjölkens intorkning borttages endast vattnet. **Torrmjök:** håller sig oförändrad, då densamma förvaras å torr, fuktfri plats. Begär bruksanvisning. Finnes hos alla väl försedda specierhandlande.

En välkommen gåfva vid alla tillfällen är Johann Maria Farinas Eau de Cologne med Kölnerdö- men. Frisk och af en oförliknelig fin- het. Erbålles lädvis och pr flaska till partipriser vid köp direkt å Kölner- lagret, 24 Smålandsg. (öppet 9-6,30).

Banyuls Trilles. Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedd för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekomen- deradt af många hrr läkare. Pris pr butelj kr. 3,50 hos **HÖGSTEDT & C:o,** Stockholm, 32 Regeringsgatan.

KAFFET KOKAR ÖFVER om man ej använder det patenterade - -

Säkerhets- kaffelocket 'Over'

som förhindrar all öfverkokning. Man tillvaratager med detsamma det värde- fullaste af kaffet, som annars går för- loradt, sparar kaffet samt håller kaffe- pannorna rena och fina. Passar till nästan alla kaffepannor. Kostar endast 90 öre i de flesta järn- och bosättnings- affärer. **Stockholms Kaffe Aktiebolag.**

TVÄTTA **OCH FÄRGA** edra Klädningar, Kostymer, Gar- diner, Täcken, Mattor m. m. hos **LUNDBY** Skönfärgeri o. Kemiska Tvätt, Göteborg. Af intyg bedja vi endast få meddela följande: Jag har flera gånger begagnat mig af Lundby Kemiska tvätt för rengöring af balkklädnings, ply- mer m. m., och har det sätt, hvarpå arbetet utförts, alltid varit till min stora belåtenhet. **M. Siöcrona,** Hoffröken hos H. K. H. Härtiginnan af Västergötland.

Rudholms Kakelfabrik Norrköping. Enkla och dekorativa kakel- ugnar i modern smakriktning. Ill. priskurant på begäran.

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT- AKTIEBOLAG - Etableradt i Stockholm 1880 - **1:a Anthracit** Hushållskol Cokes Briketter Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36. Rikstelefon 179, 66 10.

Aktiebolaget C. O. Borgs Söner i Lund Färgeri & Kemisk Tvättanstalt, Ullspinneri & Värveri, Garn- & Väfnadshandel, rekommenderar sina tillverkningar af: Kostym-, Ytterrocks- och Klädnings- tyger, Filtar, Schalar, Bojer m. m. samt Ullgarn och Bomullsgarn, speciellt i fornnordiska äkta färger. Profver jämte prisuppgift sändes på begäran. Ull tages i byte mot varor och köpes till dagens högsta pris. Order utföras på kortaste tid

Kleins Dam regn- kra- gar **A. F. KLEIN & SON, MALMÖ.** Tel. 786. **Generande hårväxt.** Enda oskadliga hårborttagningsmedlet (Pate Epilatoire) till egen be- handling erhålles för 5 kr. och försändes blott från **Fru Fr. Wendricks Filaiklinik,** Norra Wallgatan 102, Malmö.

Bildungsanstalt für Frauenberuf Halle a. Saale. Pension f. junge Mädchen, sprachliche u. wissenschaftliche Ausbildung, Unterricht im Seminar f. Erzieherinnen frei, Französin, Prospekte gratis. Halle a. S., Harz 13. Seminardirektor Pastor em. R. Mayer.

Kurs i Klädsömnad. **Lotten Dahlström.** Sturegatan 17, 1 tr. Östern. 37 06. Ref.: Fröken Hulda Lundin. Upplysningar: Fredrika Bremerför- bundets byrå samt i skolans lokal. Prospekt på begäran

WALLÉNS KOMPLETTA TELEFONLEDNING - SVENSKA FÖR BOSTÄDER - Kan uppställas af hvem som helst. **Carl Wallén & C:o, Göteborg.** Elektr. afdelningen. Rikstel. 11 51. **Wirserums Ekmöbler** Stockholm, Birgerjarlgatan 22. Göteborg, Victoriatgatan 5. Eller direkt från **EKELUNDS SNICKERIFABRIKS A.-B., WIRSERUM.**

Vacker hy ernäs med **Fin Glycerintvål.** Mot kr. 1.75 i postanv. sändas 12 tvålar feo. Scheels Tvålfabrik, Göteborg.

Blif agent f. Ohio-ångkokare! Oum- bärilig i hvarje familj! Begär prospekt! **Johan Scholls Engrosaffär, Stockholm 1.** EN bildad, pålitlig och barnkär flicka kan få några timmars daglig sysselsät- ning med att gå ut och promenera med två små gossar. Fru Josephson, Strand- vägen 49. Träffas säkrast kl. 10-12 f. m.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o. AKTIEBOLAG. **STENKOL COKES Anthracit MARIE-BRIKETER** Varumärke. Rikstel. 427 KONTOR: 22 SKEPPSBRON 22. 22 20 17 STRANDVÄGEN 17. 20 12 1 PARMMÅTAREGATAN 1. 61 98 Allm. tel. 22 88 60 19 61 98

Kommanditbolaget KOCK & Co., 20 Skeppsbron 20, försäljer: **Stenkol, Koks, Antracit.** Rikstel. 22 35 Allm. tel. 22 66.

Genom ett fortsatt begagnande af **Florodol-Tvålen** blir hyn jämn, sammetsmjuk, smidig och vacker; fort för- svinna alla lätt ådragna oren- ligheter i hyn, såsom blemmor, finnar och andra opasslighete- rer, hyn blir klar och ren, hals och händer hvita och mjuka. Grof hy, förtidiga rynkor i hyn, som annars utan undantag framkallas af hvarje skarp toalettvål, förorsakas al- drig af Florodol-Tvålen. Under det att de engelska och franska tvålarna, som stå långt under Florodol-Tvålen, kosta 1 krona och mera, lämnas Florodol- Tvålen till endast 60 öre pr st. Det är således icke endast något oöfverträff- ligt godt, som med Florodol-Tvålen erbjudes, utan äfven något utomordent- ligt billigt, hvilket redan vid ett första försök skall erfaras. Finnes ännu icke Florodol-Tvålen hos Eder närmaste handlande, tillhandahålla vi Eder den- samma, dock minst en kartong 3 st., mot kr. 1:80 portofritt. OBS! Högsta utmärkelse, Guldmedalj å Industriutställningen i Norrköping. **Tekniska Aktiebolaget FLORA, GEFLE.**

OXO BOULLON **KOMP. LIEBIG** FLYDENDE. TIL ÖJEBLICKELIG ANVENDELSE. 2 Teskefulde Extrakt til en Kop varmt Vand. **Ni spara** mera än hälften af tid, såpa & bränsle och skona Ert tvättyg, deresi Ni anskaffa Er **JOHNS ÅNGTVÄTTMASKIN** (Märke "Voldampf") Lämnas gratis på prof! Skrif på svenska till **Aktiebolaget J. A John** Ilversgehofen 122 vid Erfurt (Tyskland) efter prospekter och uppgifter öfver förhändlare. **Julgransfoten RADIX** med vattenbehållare. Patent 16493. Lättsåld julartikell. Passar alla granar. Fastsatt på 1/2 minut. Absolutstädig. Ingen barrfällning. Granen hållbar i må- nader, utvecklas med nya skott etc. Intressant. Varaktigt. Passande äfven för vinterträdgårdar. Säljes i järn-, bosättnings-, sport- o. kortvaru- affärer. I parti fr. en del grossister samt från fabriksnederlag under postadress "Radix", Stockholm. Telegrafadr. Tjugu- fyran, Rikstelef. 1341, allm. 2763 & 2363.

Rivieran. Bildad dam, språkkunnig, resvan, praktisk, önskar medfölja ensam dam på resor. Svar »Nizza», Iduns exp.

Handväfda Linneväfnader. Duktyger, handdukar, lakanslärft, näsdukar m. m., köpas bäst och billig- gast från Kungsätters Linneväfveri, Kungsäter. Katalog och profver gratis och franko. **All slags märkning** emottages af Iru Bergman, Skeppare- gatan 23, 2 tr. ö. g.

Den djupa och varaktiga glansen å koppar och mässing erhålles endast då man vid putsning använder **Cypro- lin** puts- pomada; finnes i 10- o. 26-öres askar, i 1/2 o. 1/2 kg. burkar. **Holst & C:o Tekn. Fabrik, STOCKHOLM.**

Tidaholms Fantasi- möbler efter fornn. modeller. Rikh. ural **Tidaholms Bruk, Tidaholm.** Försäljningsmagasin: Beridarebang. 27, Sthlm.

OXO BOULLON **KOMP. LIEBIG** FLYDENDE. TIL ÖJEBLICKELIG ANVENDELSE. 2 Teskefulde Extrakt til en Kop varmt Vand. **Ny tvättmetod.** Med Ca- storiatvål erhålles snöhvitt tvätt utan borstning eller gnidning. Absolut fri från skadliga ämnen. 4 tvålar för en krona. Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan.

Doktor Wheelers härthé, enastående för hårets skötsel. Pris kr. 1.10. Franska Parfymmagasinet, Drott- ninggatan 21. **OBS!** Särskild kvalitet för hårets blekning. Till landsorten mot efterkraf.

Aktiebolaget Göteborgs Bank f. d. Göteborgs Enskilda Bank. 12 Brunkebergstorg 12. **Sparkasseränta 4 1/2 proc.** **Aktiebolaget Stockholms Diskontobank,** Hufvudkontor: Regeringsgatan 8. Afdelningskontor: Hötorg 8 (Kungsgat.), Odengatan 55 (invid Upplandsgatan), Folkungagatan 97 (hörnet af Renstjer- nasgatan).

Depositionsränta..... 5 proc. Sparkasseränta..... 4 1/2 » Checkräkningsränta..... 2 1/2 » Kreditivränta 6 » **Hemsparbössor.** Utländskt mynt köpes och säljes. Resekreditiv. Notariatafdelning. Förvaringsfack. **Prenumerera på Idun**